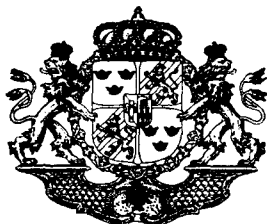

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK
HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

HÄLSO- OCH SJUKVÅRDEN VID MARINEN

1924 $\frac{1}{10}$ — $\frac{30}{9}$ 1925

AV

MARINÖVERLÄKAREN

STOCKHOLM 1925

ISAAC MARCUS' BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG

INLEDNING

TILL

**Hälso- och sjukvården vid marinen / Marinöverläkaren. – Stockholm, 1912-1943. - (Sveriges officiella statistik).
Täckningsår: 1911/12-1942.
1911/12-1942 med innehållsförteckning på franska. –
1911/12-1912/13 även med sammanfattning på franska.**

Föregångare:

Bidrag till Sveriges officiella statistik. K, Hälso- och sjukvården. 1, Sundhetskollégii underdåniga berättelse för år ... – Stockholm : Norstedt, 1864-1912. - Sundhetskollégium ersattes 1879 av Medicinalstyrelsen. Täckningsår: 1861-1910 = Ny följd 1-50.

Efterföljare:

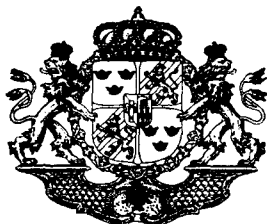
Hälso- och sjukvård vid försvaret / Försvarets sjukvårdsförvaltning. – Stockholm : 1944–1970. – (Sveriges officiella statistik).
Täckningsår: 1943-1969.
Årg. 1943-1944 med titel: Hälso- och sjukvård vid försvaret och veterinärvård vid armén.

Översiktspublikation:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II publicerade t.o.m. år 1950 / Statistiska centralbyrån. – Stockholm, 1960.
Tab. 157. Militära sjukvården 1903-1947.

Hälso- och sjukvården vid marinen. 1924 1/10-30/9 1925. – (Sveriges officiella statistik).
Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2011.

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK
HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

HÄLSO- OCH SJUKVÅRDEN VID MARINEN

1924 $\frac{1}{10}$ — $\frac{30}{9}$ 1925

AV

MARINÖVERLÄKAREN

STOCKHOLM 1925

ISAAC MARCUS' BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.

A. Berättelse.

	Sid.
1. Läkarpersonalen	8
2. Sjukvårdspersonalen	9
3. Sjukvårdslokaler	9
4. Sjukvårdsmaterielen	9
5. De sanitära förhållandena i land	10
6. De sanitära förhållandena till sjöss	12
7. Organisationsfrågor	16
8. Sjukligheten å flottans stationer	16
9. Verksamheten å flottans sjukhus	19
10. Sjukligheten ombord	19
11. Sjukligheten vid kustartilleriet	20
12. Tandvården	22

B. Tabeller.

Tab. 1 a. Sjukligheten å stationerna inom flottans stam (officerare, civilmilitära, underofficerare och manskap)	26
> 1 b. Sjukligheten bland daglönare vid flottans stationer	26
> 2. Sjukligheten bland värnpliktiga vid flottans stationer	27
> 3 a. De viktigaste sjukdomsgrupperna bland flottans stam och beväring å stationerna	27
> 3 b. De viktigaste sjukdomsgrupperna bland daglönare vid flottans stationer.....	28
> 4. Döda och dödsorsaker vid flottans stationer (daglönare undantagna)	29
> 5 a. Avskedade tillhörande stammen på grund av sjukdom och yttre skador vid flottan	29
> 5 b. Till krigstjänst oförmögna värnpliktiga på grund av sjukdom och yttre skador vid flottan	29
> 6 a. Vårdade vid flottans sjukhus i Karlskrona, medicinska avdelningen.....	30
> 6 b. Vårdade vid flottans sjukhus i Karlskrona, kirurgiska avdelningen	34
> 7 a. Uppgift från flottans sjukhus i Karlskrona angående operativt behandlade sjukdomsfall och utförda operationer å intagna patienter	38
> 7 b. Uppgift från flottans sjukhus i Karlskrona angående operativt behandlade sjukdomsfall och utförda operationer å polikliniskt behandlade patienter...	42
> 8. Sjukligheten å flottans övningsexpeditioner	43
> 9. De viktigaste sjukdomsgrupperna under flottans övningsexpeditioner	44
> 10. Sjukligheten inom kustartilleriets stam	46
> 11. Sjukligheten bland värnpliktiga vid kustartilleriet	46
> 12. De viktigaste sjukdomsgrupperna bland kustartilleriets stam och beväring	47
> 13. Döda och dödsorsaker vid kustartilleriet	48
> 14 a. Avskedade tillhörande stammen på grund av sjukdom och yttre skador vid kustartilleriet	48
> 14 b. Till krigstjänst oförmögna värnpliktiga på grund av sjukdom och yttre skador vid kustartilleriet	48
> 15. Revaccinationen år 1924.....	49
> 16. Tandvården.....	49
> 17. Allmän sammanställning av sjukligheten och sjukdomarna vid marinen	50

C. Bilaga.

Undersökning av flottans stammanskaps tänder af <i>E. Carstens-Johannsen</i>	59
--	----

TABLE DES MATIÈRES

A. Rapport.

	Pag.
1. Les médecins	8
2. Les infirmiers	9
3. Les locaux du service de santé	9
4. Le matériel de santé	9
5. Les conditions d'hygiène à terre	10
6. Les conditions d'hygiène à bord	12
7. Des cas d'organisation	16
8. Les maladies dans les stations de la flotte	16
9. L'activité dans l'hôpital maritime	19
10. Les maladies à bord	19
11. Les maladies dans l'artillerie de côtes	20
12. Les soins dentaires	22

B. Tableaux.

Tabl. 1 a.	Les malades dans les stations parmi les corps de la flotte (officiers, assimilés, sous-officiers et marins)	26
» 1 b.	Les malades parmi les ouvriers des arsenaux de la flotte	26
» 2.	Les malades dans les stations parmi les conscrits de la flotte	27
» 3 a.	Les principaux groupes de maladies parmi les corps de la flotte et les conscrits dans les stations	27
» 3 b.	Les principaux groupes de maladies parmi les ouvriers des arsenaux	28
» 4.	Mortalité et causes de décès dans la flotte (ouvriers des arsenaux exceptés)	29
» 5 a.	Réformés des corps de la flotte pour cause de maladie ou de traumatisme externe	29
» 5 b.	Réformés des conscrits de la flotte pour cause de maladie ou de traumatisme externe	29
» 6 a.	Les malades de l'hôpital de la flotte à Karlskrona, section médicale	30
» 6 b.	Les malades de l'hôpital de la flotte à Karlskrona, section chirurgicale	34
» 7 a.	Relevé de l'hôpital de la flotte à Karlskrona concernant les opérations sur les malades entrés	38
» 7 b.	Relevé de l'hôpital de la flotte à Karlskrona concernant les opérations sur les malades pas entrés	42
» 8.	Les malades etc. à bord	43
» 9.	Les principaux groupes de maladies à bord	44
» 10.	Les malades parmi les corps de l'artillerie de côtes	46
» 11.	Les malades parmi les conscrits de l'artillerie de côtes	46
» 12.	Les principaux groupes de maladies parmi les corps et les conscrits de l'artillerie de côtes	47
» 13.	Mortalité et causes de décès dans les corps de l'artillerie de côtes	48
» 14 a.	Réformés des corps de l'artillerie de côtes pour cause de maladie ou de traumatisme externe	48
» 14 b.	Réformés des conscrits de l'artillerie de côtes pour cause de maladie ou de traumatisme externe	48
» 15.	La revaccination l'an 1924	49
» 16.	Les soins dentaires	49
» 17.	Relevé général des malades et des maladies dans la marine	50

C. Appendice.

Examen de l'état des dents parmi les marins des corps de la flotte par E. Carstens-Johannsen	59
--	----

BERÄTTELSE

TILL KONUNGEN.

I enlighet med nådiga instruktionen för marinöverläkaren får jag härmed i underdånighet avgiva årsberättelse över hälso- och sjukvården vid marinen för tiden 1 oktober 1924—30 september 1925.

1. Läkarpersonalen.

Omsättningen inom marinläkarkåren har varit följande.

Antal enl. stat och nåd. brev	Beställningar	Ledigheter				Åter- besatta	Vakanta den 30 sept. 1925
		den 1 okt. 1924	under året genom		Summa		
			be- fordran	avsked			
1	Marinöverläkare	—	—	—	—	—	—
3	Förste marinläkare	—	—	1	1	1	—
13	Marinläkare av första graden	3	1	1	5	1	4
20	» » andra »	3	1	6	10	6	4
10	Marinläkarstipendiater	—	5	3	8	8	—
12	» » över stat	2	6	4	12	11	1
59	Summa	8	13	15	36	27	9

En ledigbliven förste marinläkarbeställning har besatts genom befordran av en marinläkare av första graden på stat och en beställning såsom marinläkare av första graden genom befordran av en marinläkare av andra graden.

Den ena av de nu vakanta fyra marinläkarbeställningarna av första graden är den för Hemsö fästning avsedda tjänsten, som med nåd. medgivande tills vidare hålles obesatt. De tre övriga hava varit ledigförklarade men ej lockat kompetenta sökande. En marinläkarbeställning av andra graden har återbesatts från marinläkarkåren i flottans reserv. Till två sådana beställningar vilade vid redovisningsårets slut förslag hos Eders Kungl. Maj:t, medan två andra i avvaktan på nåd. beslut beträffande ordnandet av övergången till den nya försvarsorganisationen ej förklarats till ansökan lediga. En marinläkarstipendiatbefattning över stat är ej tillsatt.

Marinläkarkåren i flottans reserv räknade vid redovisningsårets slut 82 marinläkare och 9 marinläkarstipendiater.

Fackutbildningskurs har genomgåts i Karlskrona den 3 januari—31 mars 1925 av sju marinläkarstipendiater över stat, av vilka två under kursens gång från värnpliktiga läkare antogos till marinläkarstipendiater över stat.

Ögonundersökningar och ögonbehandlingar på Stockholms station hava verkställts av en läkare vid marinläkarkåren i flottans reserv.

En marinläkare av andra graden har tjänstgjort i marinstaben i särskilt uppdrag för utarbetande av bestämmelser med hänsyn till lyssnar-tjänst å undervattensbåtar.

Sjukhusläkaren å medicinska avdelningen av flottans sjukhus i Karlskrona har å sjukhuset S:t Göran i Stockholm genomgått föreskriven specialutbildning i behandling av könssjukdomar.

En marineläkare i reserven har för att inhämta kännedom om förhållandena ombord och förbereda sig till lärarebefattning vid instundande marineläkarkurs varit embarkerad å "Fylgia" under sommarens expedition i tre veckor.

2. Sjukvårdspersonalen.

Fastställda utbildningskurser hava hållits vid marinens olika sjukvårdsanstalter för 7 stamanställda och 14 värnpliktiga sjukvårdare.

Sedan i nästföregående årsberättelse omförmäld "Lärobok i hälso- och sjukvård för marinen" blivit tryckt, har den anbefallts till användning.

Kurs i cyanvåtedesinfektion mot ohyra har genomgåts av 3 sjukvårdsunderofficerare vid flottan och 1 underofficerskorpral vid kustartilleriet.

Under influensaepidemien våren 1925 hava vid Vaxholms kustartilleriregemente två extra sjuksköterskor varit anställda.

3. Sjukvårdslokalerna.

Marinförvaltningen har återupprepat sin näst föregående år gjorda framställning beträffande äskande av medel hos riksdagen till ny röntgenavdelning, utvidgat invärtesmedicinskt laboratorium m. m. för flottans sjukhus i Karskrona. I arbetsplanen för detta budgetår har upptagits första hälften av en allmän inre reparation av sjukhuset ävensom en del mindre ersättningsarbeten.

Sjukvårdslokalerna å Stockholms station hava undergått en genomgripande reparation. Förslag är uppgjort till ett ekonomirum för sjukavdelningen, och förste läkaren framhåller det angelägna uti att det samma kommer till utförande.

Sjukavdelningen å Kungsholms fort har erhållit ny golvbeläggning med korkmattor.

Sjuksalen å Älvsborgs fort lider av fukt från berget, och vederbörande läkare föreslår därför insättande av plåttak därstädes på samma sätt som i övriga lokaler.

Sjukstugan å Märsgarn vid Hårsfjärden har grundligt reparerats och omgivande gård iordningstänkts. Trappan till vinden är emellertid delvis murken och erfordrar reparation.

4. Sjukvårdsmaterialen.

En större upphandling av förbandsmateriel har verkställts för Karlskrona stations sjukvårdsförråd. Tillverkningen av förbandsmateriel har som förut fortgått å flottans sjukhus i Karlskrona.

För nämnda sjukhus hava anskaffats åtskilliga nya instrument och

apparater till fullständiggande av den kirurgiska och otiatriska instrumentutredningen samt den medicinska laboratorieutrustningen.

Till "Sverige"-divisionens pansarbåtar ha anskaffats 6 st. apparater för syrgasbehandling av gasförgiftade, varje apparat avsedd för fyra personer. För sjukstugan å Märsgarn synes en centrifug böra tillföras laboratorieutrustningen.

I likhet med år 1917 har bakteriologisk undersökning verkställtts beträffande steriliteten hos marinens lagrade färdiga förband. Från resp. förråd uttagna stickprov, åtskilliga av så gammalt datum som år 1910 och närmast påföljande år, visade sig samtliga fria från sådana bakterier, som menligt inverka på sår läkningen, och förbanden alltså i förefintligt skick användbara för sitt ändamål.

Vid XII:e internationella Röda Kors-konferensen i Genève har en marinens sjöbår och en marinens landstigningsbår varit utställda.

5. De sanitära förhållandena i land.

Vad beträffar *flottans station och varv i Karlskrona*, så kvarstår önskemålet rörande nytt marketenteri för sjömanskåren.

Förste läkaren omnämner i sin årsrapport, att följande sanitära förbättringar tillkommit nämligen centraluppvärmning, vattenklosetter samt tvätt- och badanordningar i åtskilliga bostadshus, förbättring av ventilationen i skeppsgossekasernen, vattenklosetter, tvätt- och klädrumsanordningar samt förbättring av ventilationen i ett tiotal av varvets lokaler. Därjämte har rättutrotning ägt rum å varvet. Förste läkaren framhåller vidare önskvärdheten av hållfast och tät golvbeläggning i korridor och förstuga utanför sjukrummen i sjömanskårens kasern.

Genom stationens försorg hava en mängd cyanvätebehandlingar såväl av fartyg som av lokaler i land utförts. Förste läkaren erinrar återigen om det bedrövliga förhållandet, att trots noggrann granskning av nyinryckande samt återvändande permittenter den utsträckta förekomsten av ohyra hos landets befolkning ändock leder till att löss införas i kasernerna. Som jag för två år sedan anmälde, måste då sjömans- och skeppsgossekårens kaserner av denna anledning i deras helhet cyanvätebehandlas. Detta har i år beträffande förstnämnda kasern måst återupprepas.

Ur förste läkarens rapport får jag i övrigt anföra, att kaffekonsumtionen från sjömanskårens marketenteri vid i juli—augusti företagen räkning i medeltal uppgått till $\frac{1}{3}$ liter kaffe per inkasernerad. Vetebrödsförbrukningen från marketenteriet höll sig till i medeltal 200 gram per man och dag. Då emellertid ej mindre än 14 kaféer finnas i sjömanskårens kaserns omedelbara närhet och flitigt besökas av sjöfolket, torde den dagliga kaffeförbrukningen utöver vad portionen innehåller säkerligen vara betydligt större än nyss angivna siffra.

I avseende å *Stockholms station och varu* göra sig fortfarande de med stationsförläggningen sammanhängande hygieniska frågorna gällande. I föregående årsberättelser har jag redogjort för den utpräglade sjukligheten hos å logementsfartyget "Vanadis" förlagd personal samt anmält, att med anledning härav utförts vissa provisoriska förbättringar å det gamla fartyget. Förste läkaren anför, att det oaktat och trots att förläggningen varit minskad genom att "Niord" också använts som logementsfartyg, både influensa och scharlakansfeber haft sin största spridning å "Vanadis". Förste läkaren framhåller därför återigen nödvändigheten av att minska förläggningen å "Vanadis". I Skeppsholmens kaserner hava åtskilliga förbättringar kommit till utförande, såsom stengolv i matsalen, vissa reparationer i tvättrummen, reparation av sjöreservens logement och tvättrum m. m. Förste läkaren betonar önskvärdheten av förbättrad golvbeläggning i kasernetablissemanten.

Beträffande *Vaxholms fästning* kvarstå de hygieniska olägenheterna hos de gamla kasernerna i kastellet i huvudsak oförändrade. I avseende å kasernerna å Oscar-Fredriksborg hava bristfälligheterna i uppvärmningssystemet avhjälpts genom partiell reparation. Tvättrummen i nämnda kaserner hava erhållit ny golvbeläggning och i övrigt reparerats. Dricksvattenfontäner hava uppsatts i några av korridorerna. I tio av logementen hava golven belagts med s. k. längek. Varmbadhuset har grundligt reparerats, erhållit kakelplattor å golv och väggar samt nya innanfönster.

Vad angår *Karlskrona kustartilleriregementes* förläggning så hava inom stadskasernerna utförts en del reparations- och målningsarbeten, varjämte vattenklosetter insatts i officers- och sjukrummen. Dricksvattenfontäner äro under uppsättning i samtliga kompanikvarter. Badavdelningen har undergått en genomgripande reparation och erhållit kakel å golven samt i bassängen jämte kakelbeklädnad invid duscharna. Å Kungsholms fort hava inrättats två torkrum för manskapet. Tre cyanvätebehandlingar hava måst utföras i stadskasernen, och i ett par fall hava klädlöss påträffats hos värnpliktige, som återkommit från permission.

I avseende å *Älvsborgs fästning* får jag anföras, att inläggning av golvplattor och övrig reparation av tvättrummen i kustartilleriets kaserner uppskjutits i avvaktan på beslut om den definitiva användningen av Nya Varvet. Marinförvaltningen har anvisat medel till förstärkning av värmeledningen i örlogsdepåns korridorer. Två cyanvätedesinfektioner hava visat sig erforderliga.

Rörande den personliga hygien och näringstillståndet hos manskapet, beklädnad, proviantförhållanden och den utspisade kosten jämte ordning och renlighet inom kasernetablissemanten vid marinens förläggningar i land har jag vid företagna inspektioner ej haft anledning att framställa några anmärkningar av större betydelse. De smärre missförhållanden,

som föranlett erinringar från min sida, hava avhjälppts endera efter framställning hos marinförvaltningen eller vederbörande befälhavare.

Företagen revaccination redovisas i enlighet med lagen om skyddskoppypning för kalenderår. Tabell 15 upptager antal och resultat av under år 1924 utförda ympningar.

6. De sanitära förhållandena till sjöss.

Där så befunnits lämpligt, hava liksom under föregående år ombord kommenderade läkare handhaft hälso- och sjukvården å flottans till samma fartygsförband hörande fartyg.

Vid under året företagna inspektioner har jag beträffande proviant, utspisad kost, beklädnad samt besättningens fysiska kondition och personliga hygien, sjukvårdslokaler och sjukvårdsmateriel ej haft anledning till några erinringar av större betydelse. Rörande vissa smärre missförhållanden i nämnda avseenden har jag gjort anmälningar till högste befälhavaren över kustflottan och marinförvaltningen.

Beträffande den i nästföregående årsberättelse omförmälda utredningen inom marinförvaltningens ingenjöravdelning rörande vattenförsörjningen å flottans fartyg, så har den givit vid handen, att behandling av förorenat hamnvatten med klor torde böra komma till stånd, och föreligga nu för detta ändamål utarbetade förslag i avseende å pansarbåtar och jagare.

Vad beträffar spisordningen, så har det sedan gammalt däruti ingående skeppsbrödet nu utgått.

Den i nästföregående årsberättelse behandlade frågan om kaffemissbruket och därav föranledd ökad vetebrödskonsumtion är föremål för utredning av marinförvaltningen och högste befälhavaren över kustflottan. Under sommaren inträdde emellertid en viss minskning såväl i kaffemissbruket som även beträffande måltidsavfallet. Erfarenheter från ännu en vinter hava därför ansetts behövliga för spörsmålets bedömande.

Ett olycksfall under dykning vid undervattensbåtsavdelningen å 36—40 meters djup, beroende på bristfälligt funktionerande luftavloppsventil i dykarhjälm, ledde till att en dykare hastigt flöt upp i medvetslöst tillstånd. Då dykarsjuka kunde befaras, försattes han till motverkande härav snarast möjligt under övertryck i undervattensbåten "Valrossens" underofficersrum. Dykaren hämtade sig där efter 10 minuters förlopp, utan att sedan några säkra symptom å dykarsjuka kunde iakttagas. En med anledning härav företagen utredning har givit vid handen, att övertrycksbehandling mot dykarsjuka torde låta sig anordnas å undervattensbåtarna. En allsidig undersökning synes böra göras

angående de härför lämpligaste lokalerna ombord. På grund härav torde sedermera föreskrifter för övertrycksbehandling kunna utarbetas. Drägerverken föra numera i marknaden en s. k. Tauchersach för rekompresion av hastigt uppflutna eller uppstigna dykare, och har marinförvaltningen vidtagit åtgärd för försök med sagda apparat ombord å därför lämpligt fartyg.

De under året kommenderade stabsläkarna föreslå:

beträffande pansarbåtarna: anskaffande av hållfast porslänsservis, anordnande av diskmaskiner, tillhandahållande av kondenserad mjölk och gräddor samt enklare fruktkonserver jämte servering av choklad i marktentorierna, anbringande av vattenledning med lämplig tappanordning och handfat å de som reservförbandsplatser använda lokalerna, försöks anställande med den engelska Neil-Robertsonska eller andra liknande utländska bärmodeller, anordnande av telefonförbindelse mellan förbandsplatserna och manövertorn samt skyddscentral, anskaffande av skyddsglasögon mot rökpartiklar för personal, som under gång uppehåller sig akter ut, samt anbringande av högre kantlister å förbandsplatsernas instrumentbord;

beträffande flottans fartyg i allmänhet: införande av blåa kupor för nattbelysningen å trossbottnarna samt anskaffande av solglasögon för luftutvikarna till förekommande av bländning;

beträffande torped- och vedettbåtar jämte andra småfartyg: kommandering av bättre utbildade kockar.

Samtliga dessa önskemål synas böra beaktas.

Ur ombord kommenderade läkares rapporter får jag beträffande de enskilda fartygen anföra följande.

Pansarbåten "*Sverige*".

Liggplatserna i expeditionshytten för flaggens ofta hårt ansträngda skrivarpersonal uppgivas vara otillfredsställande. Detta torde bero på att nämnda hytt icke är avsedd till kojplats.

Det föregående år påpekade behovet av förbättrad ventilation i eldarmässarna framhållas åter, och till dess avhjälpande föreslås isolering av durken å behövliga ställen mot underliggande maskinrum.

De aktra luftavloppen i verkstaden fungera ej väl, och det föreslås, att särskilda dragpipor inledas i det intill liggande stora luftschaktet.

I artillericentralerna har luftföroreningen visat sig kunna bli så högradig, att den inverkat på därvarande personals tjänstbarhet. Med åtgärd till förbättring av luften härstädes torde böra anstå, tills nämnda centraler blivit definitivt ordnade.

Radiohyttens lufttemperatur är besvärande. Durken bör isoleras och hyttens ventilationstrumma göras vidare.

Pansarbåten "*Gustaf V*".

Beträffande detta fartyg gäller vad som om "*Sverige*" anförts angående

ventilation i eldarmässar och artillericentraler. Med "Sverige" analoga förhållanden, som ej föranlett åtgärd, torde för övrigt beaktas.

Pansarbåten "*Drottning Victoria*".

Angående radiohytten anföres detsamma som rörande "Sverige". Med ä "Sverige" och "Gustaf V" analoga förhållanden, som ej föranlett åtgärd, böra beaktas.

Pansarbåten "*Manligheten*".

Avloppsanordningarna för tvättborden i manskapets tvättrum erfordra ändring, så att använt tvättvatten fullständigt tömmas.

Rörledningen från cisternen för det sterila vattnet till förbandsplatsen går delvis högre än bottenavloppet å sagda cistern, varför densamma ej kan behörigen utnyttjas.

Pansarbåten "*Nord*".

Värmeledningen till trossbotten och batteri är ej reglerbar för de olika lokalerna, varigenom temperaturen å det ena stället blir endera för hög eller för låg. Samma olägenhet uppgives vara rådande i avseende å kajuta och gunrum.

Pansarkryssaren "*Fylgia*".

En för några år sedan gjord anmärkning över bristfällig ventilation av potatis- och lakegodskällarna upprepas. Kassation av nyligen ombord-tagen men därstädes hastigt förskämd proviant uppgives hava två gånger måst äga rum. Allvarliga erinringar anföras mot kadetternas WC.-apparater, vilka, om ej missförhållandena bero på fel i reglering eller skötsel, torde böra utbytas mot andra i hygieniskt avseende tillfredsställande sådana.

Vid expeditioner i tropiska farvatten bör fartyget på lämpliga ställen förses med fasta propellerfläktar och i övrigt utrustas med ett större antal flyttbara sådana. Fartygsläkaren å förra årets expedition till Afrika anser saknaden av solhjälmars såsom hälsovådlig för besättningen. De till försök medförda linnehattarna visade sig ej uppfylla fordringarna på huvudbonad i dessa luftstreck.

Minkryssaren "*Clas Fleming*".

Ventilationsförhållandena å trossbotten torde vara bristfälliga, enär temperaturen därstädes kunnat stiga ända till 36° i våra farvatten.

Redan i min 1922 avgivna årsberättelse anmärkte jag, att ventilationen i dynamorummet är otillfredsställande, i det temperaturen uppnår ej mindre än 70°. Med anledning härav anmodade marinförvaltningen varvschefen vid flottans station i Stockholm att inkomma med förslag till avhjälpande av sagda missförhållande. I år 1924 avgiven berättelse erinrade jag om att missförhållandet kvarstod och att detsamma föranlett fall av värmeslag. Marinförvaltningen beslöt fortsatt utredning. Årets fartygsläkare anmäler emellertid ånyo, att temperaturer upp till 71° iakttagits i lysrummet. På grund av det hälsovådliga häruti anser jag, att oaktat fartyget för närvarande är rustat, åtgärder snarast

böra vidtagas till nedbringande av den höga temperaturen uti ifrågasvarande dynamorum.

Jagarne "*Wrangel*" och "*Wachtmeister*".

Kabyss-skorstenarna äro placerade så, att vid fläktning sot tryckes ned i kabyssen. Därjämte uppgives sot och smuts inkomma därstädes genom trallet till lufttrumman i bryggdäck. Luftintaget till förliga trossbotten är övertäckt genom en ny tillkommen karbinhylla.

Mot officerarnas och underofficerarnas proviantrum anmärkes, att de lida av fukt från slagvattnet i kölrummen.

Jagaren "*Vidar*".

Vatten har under gång trängt in å förliga trossbotten dels längs pådragningsledningen för ankarspelet, dels genom ventilatorerna å backen.

Depåfartyget "*Svea*".

Vägglöss hava förekommit och erfordra cyanvätebehandling.

Undervattensbåtarna.

Beträffande "*Hajen*"-divisionen föreslås en lös fläkt för underofficersmännen till förbättrande av ventilationen vid övervattensgång och beträffande "*Bävern*"-divisionen korkfärgsisolering i erforderlig utsträckning för minskande av kondensvattenbildning i torpedrummen.

Kanonbåten "*Blenda*".

Officers- och underofficersklosetternas vattenlås synas vara av olämplig beskaffenhet och böra utbytas mot dylika av bättre konstruktion.

Kanonbåten "*Skagul*".

Spolcisternen till manskapets WC är gemensam för angränsande badrum och på grund därav otillräcklig för förstnämnda ändamål.

Vägglöss hava förekommit i hytterna, som därför torde erfordra cyanvätebehandling.

Övningsskeppet "*af Chapman*".

Fartygläkaren föreslår på grund av fartygets långa seglingar, att detsamma utrustas med en instrumentkista för 1:a klass fartyg samt mikroskop och tillbehör.

Övningsskeppet "*Najaden*".

Den föregående år utförda ventilationsanordningen i underofficersmännen har endast obetydligt minskat fukten därstädes, och vid hårt väder har vatten inträngt i männen genom lufttrumorna.

Önskemålet kvarstår om den föreslagna ändringen i sjukhytten till likhet med å "*Jarramas*".

Logementsfartyget "*Freja*".

Fartyget uppgives vara starkt infekterat med vägglöss och torde därför behöva cyanvätebehandlas.

7. Organisationsfrågor.

I föregående årsberättelser omförmäld utredning angående bestämmelser i avseende å kroppsbeskaffenhet för marinens flygare m. m. pågår ännu inom medicinalstyrelsen.

Behov av särskilda föreskrifter i avseende å kroppsbeskaffenhet har, såsom anfördes i näst föregående årsberättelse, gjort sig gällande ej blott med hänsyn till undervattensbåts- utan även till dykarepersonalen. Till fullgörande av nåd. föreskrift i gällande skolreglemente hava föreskrifter för läkarundersökning av sistnämnda personal utfärdats av mig och överlämnats till vederbörande befälhavare. För kustartilleriets vidkommande har generalorder med motsvarande föreskrifter utfärdats.

Den ögonläkare, som utfört anbefallda ögonfysiologiska undersökningar å flottans kanonriktare, har fäst uppmärksamheten på att beträffande dessa artillerister de i generalorder nr 7/1911 förekommande bestämmelserna om undersökning av synförmågan och den optiska uppfattningshastigheten åter böra träda i kraft för uttagning till skjutskolekommendering vid flottan.

8. Sjukligheten å flottans stationer.

Sammanlagda antalet sjukdomsfall uppgår enligt tabellerna 1 a och b samt 2 till 6 371 på en medelpersonalstyrka per dag — daglönare inräknade — av 6 441 man. Medelsjukprocenten för personalen uppgår till 99 mot respektive 105 och 98 under de närmast föregående två åren.

Antalet insjuknade m. m. framgår av följande tabell.

Personal	Medel- styrka per dag	Sjuka för året	Sjuk- dagar	Medeltal sjukdagar per sjuk	Medeltal insjuk- nade per dag	Sjukskrivna per dag	
						Medeltal	I procent av styrkan
Stam	2 767	2 356	38 908	16	6.4	106	3.8
Daglönare	2 636	2 683	38 001	14	7.3	104	3.9
Värnpliktiga	1 038	1 332	12 449	9	3.9	34	3.3
Summa	6 441	6 371	89 358	14	17.6	244	3.8

Sjukligheten har liksom sistlidna år varit större å Stockholms station. En blick på tabellerna 3 a och b visar, att detta förhållande får tillskrivas en högre allmän sjuklighet.

Å tabell 3 a, som rör den militära personalen, märkas endast sporadiska fall av de vanliga akuta infektionssjukdomarna med undantag för skarlakansfeber, påssjuka och influensa. Den förstnämnda sjukdomen upp-

trädde såsom epidemi å Stockholms station. Förste läkaren har för densamma avgivit följande redogörelse:

”Den scarlatinaepidemi, som under året uppträdde vid stationen, sträckte sig över tiden 26 februari—17 april och omfattade sammanlagt 50 fall, därav 43 värnpliktiga och 7 stamanställda. Under tiden 26 februari—9 mars inträffade sammanlagt 12 fall, sedan enstaka fall till 16 mars, under de två veckorna 16—29 mars var epidemien på sin höjdpunkt med sammanlagt 21 fall, under tiden 30 mars—17 april enstaka fall (sammanlagt 10) samt slutligen efter över tre veckor ytterligare ett fall den 10 maj.

I allmänhet var sjukdomen av lindrig art. Ett dödsfall inträffade, men detta var komplicerat med tuberkulos, som ledde till empyem, och huvuddödsorsaken ansågs vara tuberkulos.

Samtliga sjuka avpolleterades, så fort misstänkta symptom visat sig, till epidemisjukhuset, varpå föreskrivna åtgärder vidtogos i form av desinfektion och vädring av logement, sängkläder m. m. Besiktning av logements- och backlagskamrater utfördes de första 4 dagarna samt 6:e och 8:e dagen efter varje konstaterat fall, och synes för dess betydelse tala den omständigheten, att därvid sammanlagt 10 nya sjukdomsfall upptäcktes, som ej själva anmält sig sjuka och som annars sannolikt först någon dag senare kunnat diagnosticeras. Isolering av de kontingenter, bland vilka scharlakansfeberfall inträffat, genomfördes till en början strängt, men under senare delen av epidemien, då fall inträffade än här än där, både på ’Vanadis’ och i kasern III, blev en sådan isolering omöjlig att genomföra, och inskränktes till dem, som haft sin sovplats närmast den insjuknade.

Epidemien har beskrivits av förste marinläkaren Hult (i Sv. Läk. Sällsk. Förhandl. 1925 sid. 202), som var tjänstgörande förste läkare under senars hälften av densamma. Därsammastädes (sid. 190) redogör prof. Jundell för de undersökningar på 545 personer (värnpliktiga och stamanställda), som han under tiden 9—20 mars utförde. Då det av dessa kutanprovs resultat tycktes med sannolikhet framgå, att man på dem kunde grunda en särskilnad av mottagliga från icke mottagliga för sjukdomen, blevo de, som tillhörde den förra kategorien, sammanförda i gemensamt logement å ’Vanadis’ överbyggnad, såsom varande det luftigaste och bästa, man hade att tillgå. Det visade sig också, att av därefter inträffade fall alla utom ett enda kommo på denna kontingent. Därigenom vanns, att de övriga, utgörande omkring 80 % av hela styrkan, kunde ges full frihet till övningar och permission, utan att som sagt bland dem mer än ett enda nytt fall inträffade.“

Influensan uppträdde med 730 fall, därav å Karlskrona station 405 och å Stockholms 325. Sjukdomsbilden var lindrig men otvetydig. Ett ringa antal komplikationer men inga dödsfall inträffade, och inga särskilda åtgärder erfordrades utöver stationernas sjukvårdsresurser.

Av smittosamma könssjukdomar upptager tabell 3 a för Karlskrona station 14 nyanmälda gonorrhoe-fall bland stammen och 13 bland de värnpliktiga, d. v. s. inom den till 5 338 man uppgående militära personalstyrkan tillsammans 27 fall med en morbiditet av blott 0.5 %. Från Stockholms station angivas å nyssnämnda tabell 21 nyinträffade fall av gonorrhoe, därav 16 bland stammen och 5 bland de värnpliktiga. Därtill skola emellertid läggas 26 polikliniskt behandlade nya fall, 19 bland stammen och 7 bland de värnpliktiga. Sammanlagda antalet fall av nyanmäld gonorrhoe blir alltså 47, utgörande morbiditeten för Stockholms stations till 4 049 man uppgående militära personalstyrka 1.1 %. De två närmast föregående årens motsvarande morbiditetssiffror voro för Karlskrona station resp. 0.7 och 0.3 och för Stockholms station 1.1 och 1.4 %. Gonorrhoe-frekvensen är sålunda fortfarande synnerligen låg.

Vad beträffar syfilis, så rapporteras från Karlskrona station 6 och från Stockholms station 3 nyanmälda fall eller tillsammans blott 9 hos den militära personalen. De tre närmast föregående årens morbiditetssiffror i nyförvärvad syfilis uppgå för båda stationerna till omkring 0.1 %. Årets siffra är fortfarande mycket låg.

Många av de med gonorrhoe och syfilis infekterade värnpliktiga hade ådragit sig smittan före inryckningen. Den profylaktiska behandlingen mot smittosamma könssjukdomar har fortfarande, särskilt å Karlskrona station, anlitats i förhållandevis ringa utsträckning. Där insjuknade av 52 behandlade ingen och å Stockholms station av 218 behandlade 28 man i könssjukdom.

Å tabell 3 a förekommande siffror rörande tuberkulosen visa 109 fall bland den militära personalen med 54 fall å Karlskrona och 55 fall å Stockholms station. De nyanmälda fallen utgöra å Karlskrona station 16 bland stammen och 2 bland de värnpliktiga och å Stockholms station resp. 16 och 12 eller tillsammans å båda stationerna 46 fall. Morbiditeten i nyinträffad tuberkulos uppgår å Karlskrona station för stammen till 0.48 och för de värnpliktiga till 0.1 %. Motsvarande siffror utgjorde förra året 0.31 och 0.11 %. På Stockholms station uppgår sagda morbiditetsprocent i år till 0.67 för stammen och till 0.72 för de värnpliktiga. Förra årets motsvarande siffror voro 0.53 och 0.6 %. Önskemålet om omedelbart avskedande av de tuberkulossjuka kvarstår. Sanatorievård har fortfarande anlitats i stor utsträckning, å vardera av flottans stationer av 30 man tillhörande den militära personalen. Å Karlskrona station hava 7 samt å Stockholms station 26 av dessa sjuka vårdats å läns- eller kommunala sanatorier.

Tabell 4 utvisar 33 dödsfall bland flottans stam och värnpliktiga, därav 15 i tuberkulos. Den allmänna mortalitetsprocenten uppgår till 0.35 och i tuberkulos till 0.16.

Av tabell 5 a framgår, att 16 stamanställda avskedats på grund av

kroppsfel, därav 7 till följd av tuberkulos. Den allmänna kassationsprocenten uppgår till 0·26 mot 0·48 närmast föregående år.

Enligt tabell 5 b hava 95 värnpliktiga på grund av kroppsfel befriats från värnpliktens vidare fullgörande. De kasserade utgöra 2·6 % av totalstyrkan. Motsvarande siffra var närmast föregående år 2 %.

Beträffande sjukligheten bland de olika yrkesgrupperna får jag hänvisa till tabell 17.

Sjukligheten bland daglönarna framgår av tabellerna 1 b, 3 b och 17. De två sistnämnda utvisa, att å båda stationerna inträffat respektive 226 och 103 eller sammanlagt 329 fall av influensa bland flottans daglönare. På Karlskrona station hava 8 och å Stockholms station 1 daglönare erhållit sanatorievård för lungtuberkulos.

9. Verksamheten å flottans sjukhus.

Av tabellerna 6 a och b framgår, att å flottans sjukhus i Karlskrona vårdats: å kirurgiska avdelningen 813 och å medicinska avdelningen 1 139, eller tillsammans 1 952 patienter. Härav hava avlidit: å kirurgiska avdelningen 5 och å medicinska avdelningen 10, sammanlagt 15 patienter.

Underhållsdagarna fördela sig på olika kategorier av sjuka sålunda:

flottans stam	13 913
flottans värnpliktiga	5 964
kustartilleriets stam och värnpliktiga	2 686
armén	954
daglönare	3 424

Summa 26 941.

Medelsjukhusvistelsen för varje sjuk uppgår till 13 dagar och medeltalet sjuka för varje dag utgör 74.

Antalet å inskrivna patienter utförda operationer utgör 474 och polikliniska sådana 65.

10. Sjukligheten ombord.

Besättningsstyrkorna å rustade fartyg hava enligt tabell 8 uppgått till sammanlagt 6 025 man. Denna personal har emellertid endast delvis varit inmonstrad hela året. Medelbesättningsstyrkan per dag utgör 2 787 man. Å de rustade sjöstyrkorna hava 1 866 sjukskrivningar ägt rum. Av dessa patienter hava 786 avpolletterats och 1,080 vårdats ombord. Beräknad på medelbesättningsstyrkan per dag uppgår sjukprocenten till 66 mot 56 nästföregående år. Sjukligheten har sålunda i år varit något högre, såsom av tabell 9 framgår, beroende på ett större antal insjuknade i influensa å "Drottning Victoria", i dysenteri å "Fylgias" expedition

till avlägsnare farvatten samt i matsmältningsorganens sjukdomar å "Gustaf V" och "Drottning Victoria". Antalet underhållsdagar för ombord vårdade uppgår till 5 991 med ett medeltal sjukdagar per sjuk av 5·5.

Endast ett dödsfall har inträffat, nämligen å "Fylgias" sommarexpedition på grund av tuberkulös meningit.

Av akuta infektionssjukdomar märkas 118 fall av influensa å "Drottning Victoria" utan allvarligare komplikationer eller dödsfall samt en epidemi av bacillär dysenteri å "Fylgias" långresa. Större delen av besättningen angreps här, och 114 man sjukskrevos. Övriga behandlades polikliniskt. Infektionsämnet antogs hava ombordkommit, då fartyget låg förtöjt vid kaj i Kapstaden, genom de massor av flugor, som från land hemsökte detsamma. Några sjukdomsfall voro verkligt svårartade men tillfrisknade dock. Fartygsläkaren insjuknade själv, och sjukvården beredde under epidemiens höjdpunkt åtskilliga svårigheter. På grund av denna och föregående liknande erfarenheter synes vid expeditioner till utpräglat tropiska farvatten en biträdande fartygsläkare böra kommenderas.

Bland de smittosamma könssjukdomarna har gonorrhoe uppträtt med 94 fall och syfilis med blott 3 fall. Beräknad på totala besättningsstyrkan utgör morbiditeten i gonorrhoe 1·5 %, en förhållandevis obetydlig siffra och föga högre än fjolårets, som var 1·3.

Profylaxen mot smittosamma könssjukdomar har å pansarkryssaren "Fylgia" under dess expedition till avlägsnare farvatten använts 825 gånger. Endast 1 fall av syfilis, 10 av gonorrhoe och 7 av ulcus molle inträffade. Av dem, som å detta fartyg tagit profylaktisk behandling, insjuknade blott 6 man i könssjukdom. På "Fylgias" sommarexpedition användes profylaxen 326 gånger, och endast 2 av besättningen insjuknade i gonorrhoe. Genomförande av ifrågavarande profylax å kustflottan i svenska hamnar har fortfarande försvärats genom de några dagar långa permissionerna vid veckoskiftet.

Av tuberkulos har anmälts 20 fall. Om, oaktat tillförlitlig diagnos å lungtuberkulos i åtskilliga fall ej kan ställas ombord, det rapporterade antalet fall lägges till grund för beräkning av morbiditeten för hela besättningsstyrkan, utgör sjukprocenten för tuberkulos 0·33 mot 0·44 näst föregående år. De i tuberkulos insjuknade ingå efter avpolleteringen bland stationernas tuberkulosfall.

11. Sjukligheten vid kustartilleriet.

Av tabellerna 10 och 11 framgår, att på en sammanlagd personalstyrka om 3 625 man, stam och värnpliktiga, varav i medeltal 2 329 förefunnits i tjänst per dag, inträffat 2 891 sjukdomsfall. Medelsjukprocenten för personalen utgör liksom förra året 124. Att denna siffra även i år är förhållandevis hög, orsakas, som av tabellerna 11 och 12

framgår, av 424 influensafall jämte sjuklighet i andnings- och matsmältningsorganens sjukdomar företrädesvis bland de värnpliktiga.

Antalet insjuknade m. m. framgår av nedanstående tabell.

P e r s o n a l	Medel- styrka per dag	Sjuka för året	Sjuk- dagar	Medeltal sjukdagar per sjuk	Medeltal insjuk- nade per dag	Sjukskrivna per dag	
						Medeltal	I procent av styrkan
Stam	1 354	1 237	8 822	7.1	3.4	24	1.7
Värnpliktiga	975	1 654	14 098	8.5	4.5	38	3.9
Summa	2 329	2 891	22 920	7.8	7.9	62	2.6

Av tabell 12 framgår följande.

En epidemi av influensa om 306 fall har förekommit vid Vaxholms kustartilleriregemente. Epidemien var i allmänhet lindrig, men några fall åtföljdes av svårare lungkomplikationer. Ej mindre än 6 dödsfall förorsakades här av sjukdomen och dess komplikationer. Från Älvsborgs kustartillerikår rapporteras också ett dödsfall i influensa.

Ett fall av barnförlamning och ett av epidemisk cerebros spinalmeningit vid Vaxholms kustartilleriregemente ledde icke till några sekundärfall.

De smittosamma könssjukdomarna förete liksom föregående år mycket låga siffror. Av syfilis finnes intet fall anmält.

Vad beträffar tuberkulosen, så har den uppträtt med blott 15 fall, varav 14 nyanmälda, 4 tillhörande stammen och 10 de värnpliktiga. Bland de nyanmälda tillhöra 5 fall Karlskrona kustartilleriregemente, 6 Vaxholms kustartilleriregemente och 3 Älvsborgs kustartillerikår. Beräknad på totalstyrkan uppgår morbiditetssiffran för i tuberkulos nyinsjuknade till 0.41 %. Motsvarande siffror för de två närmast föregående åren voro 0.48 och 0.59 %.

Såsom av tabell 13 framgår, hava bland stammen inträffat 5 och bland de värnpliktiga 11 eller tillsammans 16 dödsfall, därav som förut nämnts 6 på grund av influensa, och 1 av tuberkulos, utgörande den allmänna mortalitetssiffran för kustartilleriet 0.44 %. Mortalitetsprocenten för tuberkulos uppgår ej fullt till 0.63.

På grund av invaliditet hava vid stammen enligt tabell 14 a endast 2 man erhållit avsked. Kassationsprocenten utgör för denna personal 0.13 eller samma siffra som förra året.

Bland de värnpliktiga hava enligt tabell 14 b 40 man eller 1.3 % förklarats till krigstjänst oförmögna. Motsvarande siffra var föregående år 0.9 %.

12. Tandvården.

Utförda behandlingar, som uppgå till 9 447, äro närmare angivna i tabell 16.

I näst föregående årsberättelse anmälde jag, att frågan om tillgodo-seende av tandvården för besättningarna å invid flottans stationer förlagda fartyg genom därstädes förefintliga tandpoliklinikens försorg var under utredning, föranledd genom en av de under året kommenderade stabs-läkarna påbörjad undersökning beträffande 1 000 man å kustflottan. Skeppsgossarnas tänder hade befunnits väl eftersedda och behandlade, men inom de äldre årsklasserna hade konstaterats en bristfällig personlig tandvård. Sagda undersökning har av nämnde stabsläkare under året avslutats och föreligger såsom bilaga till denna årsberättelse.

För att, utöver vad för skeppsgossar finnes bestämt, i möjligaste mån tillgodose tandvården för flottans manskap har marinförvaltningen före-skrivit följande beträffande tandvården å flottans stationer.

1) Å stationernas tandpolikliniker skall tandvården i första hand lämnas åt det stamanställda manskapet vid stationernas sjömanskårer. De värnpliktiga å stationerna skola erhålla den tandvård, som för deras tjänstbarhet är oundgängligen nödvändig. Flottans stationer och varv tillhörande daglönare erhålla tandvård endast i den mån, tid och till-gängliga medel det medgiver, sedan nyssnämnda behov tillgodosetts.

2) Stammanskap och värnpliktiga, embarkerade å vid flottans stationer förlagda örlogsfartyg, skola äga tillträde till tandpolikliniker för sådan tandvård, som i överensstämmelse med mom. 1 för varje särskilt fall är omedelbart av nöden.

I övrigt har ämbetsverket föranstaltat om att cheferna för sjömans-kårerna årligen låta företaga regelbundna undersökningar genom tand-läkare av det stamanställda manskapet, varvid uppgöres förslag till erfor-derlig tandbehandling samt tiderna för densamma. Med ledning härav och med hänsyn till blivande sjökommenderingar m. m. fastställa kår-cheferna fördelning av det sålunda till tandvård uttagna stammanskapet under viss tidsperiod samt kontrollera sedermera, att fördelningen följes.

Motsvarande föreskrifter äro utfärdade för kustartilleriet.

Instruktionerna för vid marinen anställda tandläkare samt bestäm-melserna för av dem ledda tandpolikliniker hava omarbetats och fastställts med hänsyn till ovanberörda föreskrifter.

Jag begagnar tillfället anföra några siffror ur den hittills förda stati-stiken, vilka utvisa, att tandvården vid marinen, oaktat vad som an-märkts mot densamma, dock under den sista femårsperioden nära nog tredubblats.

Antalet behandlingar utgjorde nämligen

redovisningsåret 1920—1921	3 540 st.
” 1921—1922	4 181 ”
” 1922—1923	6 339 ”
” 1923—1924	7 647 ”
” 1924—1925	9 447 ”

En utsträcktare tandvård har möjliggjorts genom Eders Kungl. Maj:ts medgivande för tre värnpliktiga tandläkare från armén att fullgöra dem åliggande facktjänstgöring vid marinens förläggningsorter. Sådan tjänstgöring har ägt rum under sista hälften av det tilländalupna redovisningsåret. För beredande av arbetsplatser åt dessa värnpliktiga tandläkare har marinförvaltningen till vardera av flottans stationer anskaffat en fullständig tandläkarutrustning, så att numera två tandläkare där kunnat arbeta samtidigt. Huruvida värnpliktiga tandläkare lämpligen kunna användas ombord å "Sverige"-divisionens fartyg, torde böra närmare utredas.

Stockholm den 30 november 1925.

Underdånigst

GUNNAR NILSON.

S. Radhe.

TABELLER

Tabell n:r 1 a. Sjukligheten å stationerna inom flottans stam (officerare, civilmilitära, underofficerare och manskap) 1924 $\frac{1}{10}$ — $\frac{30}{9}$ 1925.

Stationer	Kvarliggande från 30/9 1924	Insjuknade							Antal sjukdagar	Summa sjuka	Avförda.			Kvarliggande till 1/10 1925	Personalsstyrka	Medeltal av personalstyrka per dag 1)	Sjukprocent	
		Ålder				Årstid					Friska och förbättrade	Avsked för invaliditet	Döda.					
		Under 21 år	21—30 år	31—40 år	Över 40 år	Okt.—Dec.	Jan.—Mars	April—Juni										Juli—Sept.
Karlskrona station	25	590	268	130	215	317	464	273	149	20 848	1 228	1 175	13	13	27 3 338	1 669	73·5	
Stockholms station	34	484	427	91	92	384	401	196	113	18 060	1 128	1 089	4	13	22 2 394	1 098	103	
Summa	59	1 074	695	221	307	701	865	469	262	38 908	2 356	2 264	17	26	49 5 732	2 767	85	

¹⁾ Uppgiften grundad på det ur de dagliga styrkebeskeden erhållna antalet underhållsdagar.

Tabell n:r 1 b. Sjukligheten bland daglönare vid flottans stationer 1924 $\frac{1}{10}$ — $\frac{30}{9}$ 1925.

Stationer	Kvarliggande från 30/9 1924	Insjuknade										Antal sjukdagar	Summa sjuka	Avförda			Kvarliggande till 1/10 1925	Medeltal av personal- styrka per dag	Sjukprocent
		Ålder				Årstid								Friska och förbättrade	Avsked för invaliditet	Döda			
		Under 21 år	21—30 år	31—40 år	Över 40 år	Okt.—Dec.	Jan.—Mars	April—Juni	Juli—Sept.										
Karlskrona station ...	42	148	339	404	502	326	359	376	332	20 584	1 435	1 381	—	11	43 1 686	1 586	90·5		
Stockholms station ...	35	56	259	332	566	346	341	281	245	17 417	1 248	1 210	—	9	29 1 165	1 050	119		
Summa	77	204	598	736	1 068	672	700	657	577	38 001	2 683	2 591	—	20	72 2 851	2 636	102		

**Tabell n:r 2. Sjukligheten bland värnpliktiga vid flottans stationer
1924 $\frac{1}{10}$ — $\frac{30}{9}$ 1925.**

Stationer.	Kvarliggande från 30/9 1924	Insjuknade						Antal sjukdagar	Summa sjuka	Avförda			Kvarliggande till 1/10 1925	Personalsstyrka	Antal mötesdagar	Medeltal av personalstyrka per dag ¹⁾	Sjukprocent
		Ålder		Årstid						Friska och förbättrade	Avsked för invaliditet	Döda					
		Under 21 år	21 år och däröfver	Okt.—Dec.	Jan.—Mars	April—Juni	Juli—Sept.										
Karlskrona station	2	316	226	75	142	237	88	1 638	544	502	39	2	1 2 000	60—330	688	79.1	
Stockholms station	3	420	365	73	347	238	127	10 811	788	715	56	5	12 1 655	165—330	350	225	
Summa	5	736	591	148	489	475	215	12 449	1 332	1 217	95	7	13 3 655	60—330	1 038	128	

¹⁾ Uppgiften grundad på det ur de dagliga styrkebeskeden erhållna antalet underhållsdagar.

**Tabell n:r 3 a. De viktigaste sjukdomsgrupperna bland flottans stam och
beväring å stationerna 1924 $\frac{1}{10}$ — $\frac{30}{9}$ 1925.**

Sjukdomar.	Karlskrona station			Stockholms station			Summa summarum
	Stam	Vpl.	Summa	Stam	Vpl.	Summa	
<i>Infektionssjukdomar och andra parasitära sjukdomar:</i>							
Septicæmia. Pyosepticæmia. Abscessus.							
Phlegmone	42	16	58	30	12	42	100
Erysipelas	2	—	2	—	—	—	2
Scarlatina	1	4	5	8	43	51	56
Diphtheria	2	—	2	—	2	2	4
Rubeola	—	—	—	2	3	5	5
Parotitis epidemica	74	49	123	4	40	44	167
Influenza epidemica	241	164	405	177	148	325	730
Varicellæ	—	—	—	1	1	2	2
Tuberculosis	¹⁾ 42	²⁾ 12	54	³⁾ 41	⁴⁾ 14	55	109
Syphilis acquisita	⁵⁾ 3	⁶⁾ 6	9	⁷⁾ 2	⁸⁾ 3	5	14
Ulcus molle	1	1	2	—	—	—	3
Gonorrhœa	⁹⁾ 25	¹⁰⁾ 20	45	¹¹⁾ 22	¹²⁾ 11	33	78
Malaria	—	1	1	—	—	—	1
Helminthiasis	—	—	—	—	1	1	1
Febris. Febricula	21	13	34	58	64	122	156
<i>Blodbildande organens samt blodets och ämnesomsättningens sjukdomar</i>	4	—	4	11	4	15	19
<i>Kroniska förgiftningssjukdomar (alcoholismus)...</i>	—	—	—	3	—	3	3
<i>Nervsystemets sjukdomar</i>	36	7	43	36	31	67	110
<i>Sinnessjukdomar</i>	—	3	3	6	3	9	12

¹⁾ Samtliga nyanmålade. — ²⁾ Därav nyanmäl 1. — ³⁾ D:o 2. — ⁴⁾ D:o 4. — ⁵⁾ D:o 5. — ⁶⁾ D:o 12. — ⁷⁾ D:o 13. — ⁸⁾ D:o 14. — ⁹⁾ D:o 16. — ¹⁰⁾ Därtill komma 10 polikliniskt behandlade fall, 5 stam, och 5 värnpliktiga, alla gamla fall. — ¹¹⁾ Därtill komma 62 polikliniskt behandlade fall, 49 stam, varav 16 nyanmålade och 13 värnpliktiga, varav 7 nyanmålade.

Sjukdomar	Karlskrona station			Stockholms station			Summa summarum
	Stam	Vpl.	Summa	Stam	Vpl.	Summa	
<i>Cirkulationsorganens sjukdomar</i>	21	8	29	14	24	38	67
<i>Andningsorganens sjukdomar</i>	94	23	117	145	131	276	393
<i>Matsmältningsorganens sjukdomar</i>	⁴⁾ 324	¹⁾ 128	452	³⁾ 268	²⁾ 220	488	940
<i>Njurarnas, urinvägarnas och könsorganens sjukdomar</i>	11	4	15	26	17	43	58
<i>Muskelnas, ledgångarnas samt bensystemets sjukdomar</i>	⁷⁾ 61	⁸⁾ 21	82	⁵⁾ 46	⁶⁾ 33	79	161
<i>Hud- och bindvävsjukdomar</i>	78	24	102	120	63	183	285
<i>Öronsjukdomar</i>	29	9	38	16	13	29	67
<i>Ögonsjukdomar</i>	6	4	10	5	3	8	18
<i>Skulster</i>	7	—	7	5	3	8	15
<i>Genom våld och olyckshändelse uppkomna skador</i>	88	18	106	132	58	190	296
<i>Simulation och morbus nullus</i>	7	2	9	1	—	1	10
<i>Observationsfall</i>	27	6	33	29	42	71	104
Summa	1247	543	1790	1209	987	2196	3986

¹⁾ Därav halsfluss 100. — ²⁾ D:o 147. — ³⁾ D:o 150. — ⁴⁾ D:o 192. — ⁵⁾ Därav akut ledgångsrheumatism. 1. — ⁶⁾ D:o 5. — ⁷⁾ D:o 14. — ⁸⁾ D:o 15.

Tabell n:r 3 b. De viktigaste sjukdomsgrupperna bland daglönare vid flottans stationer 1924 ^{1/10}—^{30/9} 1925.

Sjukdomar	Karlskrona station	Stockholms station	Summa
<i>Infektionssjukdomar och andra parasitära sjukdomar:</i>			
Septichæmia. Pyoseptichæmia. Abscessus. Phlegmone ..	41	13	54
Erysipelas	1	—	1
Influenza epidemica	226	103	329
Tuberculosis	²⁾ 41	¹⁾ 11	52
Syphilis acquisita	5	¹⁾ 3	8
Gonorrhœa	3	—	3
Febris. Febricula	9	117	126
<i>Blodbildande organens samt blodets och ämnesomsättningens sjukdomar</i>	7	11	18
<i>Kroniska förgiftningssjukdomar (alcoholismus)</i>	—	3	3
<i>Nervsystemets sjukdomar</i>	65	81	146
<i>Sinnessjukdomar</i>	1	2	3
<i>Cirkulationsorganens sjukdomar</i>	64	34	98
<i>Andningsorganens sjukdomar</i>	166	197	363
<i>Matsmältningsorganens sjukdomar</i>	⁴⁾ 311	³⁾ 304	615
<i>Njurarnas, urinvägarnas och könsorganens sjukdomar</i>	17	19	36
<i>Muskelnas, ledgångarnas samt bensystemets sjukdomar</i>	⁵⁾ 187	⁴⁾ 182	369
<i>Hud- och bindvävsjukdomar</i>	48	36	84
<i>Öronsjukdomar</i>	10	6	16
<i>Ögonsjukdomar</i>	18	7	25
<i>Skulster</i>	3	4	7
<i>Genom våld och olyckshändelse uppkomna skador</i>	191	172	363
<i>Morbus nullus</i>	22	—	22
<i>Observationsfall</i>	3	—	3
Summa	1439	1305	2744

¹⁾ Därav nyanmälda 2. — ²⁾ D:o 6. — ³⁾ Därav halsfluss 76. — ⁴⁾ D:o 89. — ⁵⁾ Därav akut ledgångsrheumatism 3.

Tabell n:r 4. Döda och dödsorsaker vid flottans stationer (daglönare undantagna) 1924 $\frac{1}{10}$ — $\frac{30}{9}$ 1925.

Personal	Kroniska infektionssjukdomar (tuberkulos)	Amnesomsättningsjukdomar (diabetes)	Nervsystemets sjukdomar	Cirkulationsorganens sjukdomar	Andningsorganens sjukdomar	Matsmältningsorganens sjukdomar	Njurarnas, urinvägarnas och könsorganens sjukdomar	Öronsjukdomar	Synslister	Genom våld och olycksändelse uppkomna sjukdomar	Summa
Flottans stam	13	1	2	2	—	1	2	1	2	1	25
» värnpliktiga ...	2	—	—	1	3	—	1	—	—	1	8
Summa	15	1	2	3	3	1	3	1	2	2	33

Tabell n:r 5 a. Avskedade tillhörande stammen på grund av sjukdom och yttre skador vid flottans stationer 1924 $\frac{1}{10}$ — $\frac{30}{9}$ 1925.

Sjukdomar	Karlskrona station	Stockholms station	Summa
Kroniska infektionssjukdomar (tuberkulos)	6	2	8
Nervsystemets sjukdomar	4	1	5
Sinnessjukdomar	—	1	1
Musklernas, ledgångarnas samt bensystemets sjukdomar	2	—	2
Öronsjukdomar	1	—	1
Summa	13	4	17

Tabell n:r 5 b. Till krigstjänst oförmögna värnpliktiga på grund av sjukdom och yttre skador vid flottans stationer 1924 $\frac{1}{10}$ — $\frac{30}{9}$ 1925.

Sjukdomar	Karlskrona station	Stockholms station	Summa
Kroniska infektionssjukdomar (tuberkulos)	12	9	21
Blodbildande organens samt blodets sjukdomar	—	1	1
Nervsystemets sjukdomar	3	6	9
Sinnessjukdomar	1	6	7
Cirkulationsorganens sjukdomar	8	14	22
Matsmältningsorganens sjukdomar	1	12	13
Njurarnas, urinvägarnas och könsorganens sjukdomar	5	3	8
Musklernas, ledgångarnas samt bensystemets sjukdomar	9	4	13
Hudens sjukdomar	—	1	1
Summa	39	56	95

Tabell n:r 6 a. Vårdade vid flottans sjukhus i Karlskrona, medicinska avdelningen 1924 ¹/₁₀—³⁰/₉ 1925.

Sjuka personer	Kvarliggande från 30/9 1924	Insjuknade								Avförda							Kvarliggande till 1/10 1925
		Ålder				Årstid				Summa vårdade	Friska och förbättrade	Avskedade eller till krigstjänst oförmögna	Avpollerade till civilt sjukhus	Döda	Summa avförda		
		Under 21 år	21—30 år	31—40 år	Över 40 år	Okt.—Dec.	Jan.—Mars	April—Juni	Juli—Sept.								
Officerare och vederlikar	—	—	9	5	6	6	4	6	4	20	19	—	—	—	19	1	
Underofficerare och d:o	2	1	15	29	28	14	21	21	17	75	68	—	—	3	71	4	
Flottans manskap:																	
Stammen:																	
Däcksavdelningen	8	78	86	1	—	32	47	53	33	173	167	—	1	2	170	8	
Ekonomi- och hantverksavdelningen	1	15	30	2	4	7	14	16	14	52	50	—	1	—	51	1	
Maskinavdelningen	4	71	73	1	1	20	48	56	22	150	148	—	—	1	149	1	
Skeppsgossekårerna	1	123	—	—	—	20	72	23	8	124	123	—	—	1	124	—	
Värnpliktiga	3	183	110	—	—	43	73	121	56	296	261	—	28	2	291	5	
Kustartilleriets manskap:																	
Stammen	—	32	13	—	—	2	9	21	13	45	41	—	—	—	41	4	
Värnpliktiga	1	39	36	—	—	13	10	31	21	76	66	—	7	—	73	3	
Daglönare	4	14	31	27	38	21	40	34	15	114	109	—	—	4	113	1	
Arméns manskap	3	4	7	—	—	—	2	2	7	14	10	—	1	2	13	1	
Summa	27	560	410	65	77	178	340	334	210	1 139	1 062	—	38	15	1 115	24	

N:r	Sjukdomar	Officerare och vederlikar	Underofficerare och vederlikar	Manskap av										Summa sjukka	Daglönare	Summa summanum
				Flottan					Kustartilleriet							
				Stam	Hantverksavdeln.	Maskinavdeln.	Ekonomi- och hantverksavdeln.	Däcksavdeln.	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Armen	Summa sjukka			
IV. Infektionssjukdomar och andra parasitära sjukdomar.																
21	Varfeber och variga inflammationer	—	—	—	—	1	1	—	—	1	—	3	—	3		
25	Mässling	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	—	2		
27	Påssjuka	—	—	5	2	21	52	25	7	4	2	118	4	122		
29	Influensa	5	3	40	6	31	15	67	7	11	3	188	3	191		
31	Vattenkoppor	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—	2		
42	Tuberkulos	—	5	21	2	6	2	11	—	2	—	50	7	57		
	a. Lung-o.struptiontuberkulos, Lungsot	—	5	18	1	5	2	10	—	2	—	43	7	50		
	d. Lymfkörteltuberkulos	—	—	2	1	—	—	1	—	—	—	4	—	4		
	e. Njurtuberkulos	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	2	—	2		
	f. Tuberkulos i könsorganen och urinblåsan	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1		
44	Syfilis:															
	b. Förvärdad syfilis ¹⁾	1	2 ²⁾	1 ³⁾	1	—	—	7 ⁴⁾	—	—	—	12	1	13		

¹⁾ Därav primaria. ²⁾ 1. ³⁾ 1. ⁴⁾ 1.

Nr	Sjukdomar	Officiärer och vederlikar	Underofficiärer och vederlikar	Manskap av										Summa sammanlagt
				Flottan				Kustar-						
				Stam	Värnpliktiga	Skeppsgosse- kärorna	Maskinavdeln.	Ekonomi- och hantverksavdeln.	Däckavdeln.	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Armen	
45	Enkelt veneriskt sår	—	4	—	1	1	1	—	1	—	8	—	8	
46	Dröppel och dess följsjukdomar	3	7 20	16	20	1	27	6	1	1	102	4	106	
51	Frossa	—	—	—	—	—	3	—	—	—	3	—	3	
55	Bandmasksjukdom	—	1	—	—	—	1	—	—	—	2	1	3	
	Oxyuris	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	—	2	
	Parkinsons syndrom	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
V. Blodbildande organens samt blodets sjukdomar.														
59	Anaemia perniciosa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	
VI. Ämnesomsättningsjukdomar.														
68	Soekersjuka	1	4	—	—	—	—	—	—	—	5	—	5	
VII. Kroniska förgiftningssjukdomar.														
71	Alkoholsjukdom	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	2	3	
VIII. Nervsystemets sjukdomar.														
80	Hjärnhinneinflammation	—	2	—	1	—	—	—	—	—	3	—	3	
82	Hjärnblödning. Hjärnuppmjukning	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	1	3	
84	Ensidig förlamning	—	1	—	1	—	—	—	—	—	2	2	4	
94	Nervinflammation	1	5 1	—	—	—	1	1	—	—	9	3	12	
95	Nervförlamning	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1	2	
98	Fallandesot	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	
100	Neurasteni	—	1 2	—	5	1	10	—	3	1	23	10	33	
	Neurosis traumatica	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	
	Sclérose en plaques	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1	2	
IX. Sinnessjukdomar.														
102	Insania manico-depressiva	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	
104	Dementia præcox	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	
105	Dementia paranoidea	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
108	Dementia senilis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
110	Psykosis	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	2	
	Imbecillitas	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	2	
X. Cirkulationsorganens sjukdomar.														
111	Hjärtäcksinflammation	—	—	—	1	—	1	2	—	—	4	1	5	
112	Akut hjärtinflammation:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	a. Endocarditis acuta	—	1 1	—	1	3	3	2	1	1	13	—	13	
113	Kroniska hjärtsjukdomar:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	a. Organiskt hjärtfel	—	1	—	—	1	10	2	2	—	16	1	17	
	b. Myocard. chron. Cardiosclerosis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Cor adip.	3	2	—	1	—	1	—	—	—	7	6	13	
114	Nervösa hjärtsjukdomar	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	2	
118	Blodåderbräck. (Varix)	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	2	

Nr	Sjukdomar	Officerne och vederlikar	Manskap av										Summa sjukka	Dagljönare	Summa summanum
			Flottan					Kustartilleriet							
			Stam	Varpliktiga	Skepps- och kättern	Maskinavdeln.	Ekonomi- och hushållsskivdeln.	Stam	Varpliktiga	Armen	Stam	Varpliktiga			
			Underofficerare och vederlikar	Däcksskivdeln.											
XI. Andningsorganens sjukdomar.															
121	Inflammation i näslemhinnan	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	1
125	Inflammation i struphuvudet	—	—	—	—	—	—	5	—	1	—	6	—	6	6
128	Akut inflammation i luftstrupen och i luftrören	—	2	2	3	3	3	2	11	1	4	—	31	2	33
129	Kronisk inflammation i luftstrupen och i luftrören	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	2	—	2	2
131	Astma	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	2	—	2	2
134	Akut lunginflammation:														
	a. Pneumonia crouposa acuta	3	2	5	—	1	3	6	—	—	1	21	4	25	25
	b. Bronchopneumonia acuta	—	3	5	1	4	1	7	—	1	2	24	3	27	27
140	Lungsäcksinflammation	—	3	7	3	2	—	5	—	—	—	20	2	22	22
XII. Matsmältningsorganens sjukdomar															
144	Akut inflammation i mandlarna och svalget	—	1	2	2	2	4	15	4	7	—	37	1	38	38
145	Halsböld	—	—	1	—	1	—	2	1	1	—	6	—	6	6
146	Förstoring av gonnmandlarna, Adenoïda vegetationer	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	2	—	2	2
153	Akut mag- och tarminflammation:														
	a. Gastritis acuta	—	1	1	1	2	2	1	—	—	—	8	1	9	9
	b. Entero-colitis acuta. Proctitis acuta	—	—	2	—	1	—	2	3	5	—	13	—	13	13
154	Kronisk maginflammation	—	2	2	1	2	—	1	—	—	—	8	2	10	10
155	Magsår. Duodenalsår	2	7	5	1	5	—	3	—	1	1	25	8	33	33
157	Funktionell magsjukdom	—	5	3	1	3	—	4	1	4	—	21	4	25	25
158	Kronisk tarminflammation:														
	a. Entero-colitis chronica	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1	2	2
161	Bräck.	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	2	2
168	Gulsot	—	2	1	—	2	1	3	—	—	—	9	—	9	9
165	Cirrhosis hepatis	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	2
XIII. Njurarnas och urinvägaras sjukdomar.															
173	Akut degeneration och inflammation i njurarna	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	3	—	3	3
174	Kronisk degeneration och inflammation i njurarna	—	1	—	—	—	—	2	—	1	—	4	1	5	5
177	Njursten	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1
180	Inflammation i urinblåsan	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	3	1	4	4
181	Albuminuria orthostatica	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	3	—	3	3
XV. Muskelnas, ledgångarnas samt bensystemets sjukdomar.															
202	Muskelinflammation	—	3	2	2	—	—	1	1	—	—	9	5	14	14
205	Inflammation i ledgångar	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	3	—	3	3
206	Akut ledgångsrheumatism	—	2	2	1	8	3	21	4	7	—	48	3	51	51
207	Kronisk ledgångsrheumatism	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	2
212	Falsk ledställning:														
	c. Pes varus et cet.	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	2	—	2	2
213	Ben- och benhinnoinflammation	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1

Nr	Sjukdomar	Officerare och vederlikar	Underofficerare och vederlikar	Manskap av										Summa sjuka	Daglönare	Summa summorum
				Flottan					Kustartilleriet							
				Stam					Stam							
				Däckavdeln.	Ekonomi- och Hantverksavdeln.	Maskinavdeln.	Skeppsgosse-kåren	Värnpliktiga	Värnpliktiga	Stam	Armen	Armen	Armen			
XVI. Hudens sjukdomar.																
217	Erythema multiforme et nodosum...	—	—	—	—	1	1	3	—	—	—	—	5	2	7	7
218	Urticaria	—	—	1	—	1	1	1	1	2	—	—	7	—	7	3
221	Zoster	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	2	1	3	—
222	Eczema	1	—	—	—	3	1	7	—	1	—	—	13	4	17	17
223	Psoriasis	—	2	1	—	1	—	4	2	—	—	—	10	1	11	11
227	Ulcus varicosum cruris.....	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1	2	2
229	Acne	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	3	—	3	3
231	Furunculosis. Furunculus	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	3	—	3	3
236	Scabies	—	1	16	1	4	20	12	1	2	—	—	57	6	63	63
234	Tricophytia	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1	2	2
238	Impetigo	—	—	1	—	—	—	4	—	—	—	—	5	—	5	5
	Pityriasis rosea	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	2	1	3	3
XVII. Öronsjukdomar.																
243	Inflammation i mellanörat med komplikationer:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	a. Katarrhal inflammation i mellanörat	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	1
	b. Varig inflammation i mellanörat	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	3	—	3	3
XVIII. Ögonsjukdomar.																
258	Conjunctivitis catarrhalis.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1	1
	Ögonmuskelförflamning	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1
XIX. Skulster.																
315	Sarcoma pleurae	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	1
316	Carcinoma ventriculi.....	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	2	4	4
XX. Andra sjukdomar.																
	Morbus Basedowi	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	2
	Struma simplex	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	2	2
XXI. Genom våld och olyckshändelse uppkomna skador samt akuta förgiftningar.																
327	Benbrott:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	a. Enkelt benbrott	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	1
	Morbus nullus.....	—	—	—	—	—	—	4	2	—	—	—	6	1	7	7
	Observationspatienter	—	3	7	4	12	4	17	1	7	1	56	5	61	61	61

Tabell n:r 6 b. Vårdade vid flottans sjukhus i Karlskrona, kirurgiska avdelningen 1924 $\frac{1}{10}$ — $\frac{30}{9}$ 1925.

Sjuka personer	Kvarliggande från 30/9 1924	Insjuknade							Avförda					Kvarliggande till 1/10 1925	
		Alder			Årstid				Summa vårdade	Friska och förbättrade	Avpollerade till civilt sjukhus	Avsked. el. till krigstjänst oförnögn	Summa avförda		
		Under 21 år	21—30 år	Över 40 år	Okt.—Dec.	Jan.—Mars	April—Juni	Juli—Sept.							
Officerare och vederlikar	—	—	13	8	8	3	13	6	7	29	26	1	—	—	2
Underofficerare och d:o	2	—	4	30	35	18	24	13	14	71	70	—	—	—	1
Flottans manskap:															
Stammen:															
Däcksavdelningen	1	43	54	1	—	23	29	26	20	99	97	—	—	1	1
Ekonomi- och hantverksavdelningen	1	5	18	3	—	5	9	4	8	27	26	—	—	—	1
Maskinavdelningen	1	29	43	3	—	17	29	16	13	76	74	1	—	—	1
Skeppsgossekårerna	1	76	—	—	—	15	50	7	4	77	76	—	—	1	—
Värnpliktiga	6	72	55	—	—	26	27	35	39	133	127	1	—	—	5
Kustartilleriets manskap:															
Stammen	—	23	14	—	—	8	11	11	7	37	34	—	—	—	3
Värnpliktiga	2	24	38	—	—	9	11	19	23	64	62	—	—	—	2
Daglönnare	6	15	41	31	53	25	40	29	46	146	139	—	—	3	4
Arméns manskap	5	23	26	—	—	12	14	7	16	54	49	—	—	—	5
Summa	25	310	306	76	96	161	257	173	197	813	780	1	2	5	25

N:r	Sjukdomar	Officerare och vederlikar	Manskap av										Summa sjuk	Daglönnare	Summa nummer
			Flottan					Kustartilleriet							
			Stäm	Maskinavdeln.	Ekonomi- och hantverksavdeln.	Dicksavdeln.	Underofficerare och vederlikar	Stäm	Värnplikliga	Armen	Värnplikliga				
21	IV. Infektionssjukdomar och andra parasitära sjukdomar.														
40	Varfeber och variga inflammationer	—	3	4	2	6	—	10	2	—	27	8	35		
42	Lymfadenit och lymfangit	—	4	—	—	3	—	1	3	1	12	2	14		
	Hjärnfeber	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1		
	Tuberkulos:														
	a. Lung- o. struptybrikulos. Lungsot	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2		
	c. Ben- och ledgångstuberkulos	—	1	—	—	—	—	—	—	1	2	—	2		
	d. Lymfkörteltuberkulos	—	—	1	—	1	1	1	—	—	4	1	5		
	f. Tuberkulos i könsorganen och urinblåsan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1		
	VIII. Nervsystemets sjukdomar.														
94	Nervinflammation. (Neuritis. Neuralgia)	1	—	1	—	—	—	1	—	—	3	2	5		
100	Neurasteni	1	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	2		

Nr	Sjukdomar	Officerare och vederlikar	Manskap av											Summa sjuka	Daglonare	Summa summan	
			Underofficerare och vederlikar	Flottan					Kust-artilleriet								
				Stam	Värnplikliga	Stam	Värnplikliga	Armen	Värnplikliga								
										Djeksavdeln.	Ekonomi- och Hantverksavdeln.	Maskinavdeln.	Skepps- och Skärerna				
X. Cirkulationsorganens sjukdomar.																	
118	Blodåderbräck. (Varix)	—	6	5	—	2	1	6	2	1	5	28	10	38			
XI. Andningsorganens sjukdomar.																	
121	Inflammation i nässlemhinnan	—	3	1	3	1	2	6	2	2	—	22	3	25			
123	» i näsans bihålor	—	2	—	3	1	2	5	2	1	2	18	2	20			
140	Lungsäcksinflammation	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	2	—	2			
XII. Matmältningsorganens sjukdomar.																	
143	Inflammation i munhålan	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1			
144	Akut inflammation i mandlarna och svalget	—	—	2	—	—	4	—	1	1	1	9	—	9			
145	Halsböld	—	—	3	—	3	1	7	3	1	—	21	—	21			
146	Förstoring och kronisk inflammation av gommandlarna. Adenoïda vegetationer	2	—	2	—	3	15	4	—	1	—	27	5	32			
153	Akut mag- och tarminflammation:																
	a. Gastritis acuta	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	2	—	2			
	b. Enterocolitis acuta. Proctitis acuta	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1			
154	Kronisk maginflammation	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3			
155	Magsår. Duodenalsår	—	4	—	—	1	—	—	—	—	—	5	2	7			
158	Kronisk tarminflammation:																
	a. Entero-colitis chronica	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3			
159	Blindtarmsinflammation	5	5	7	3	3	4	7	1	2	1	38	10	48			
161	Bräck	1	2	2	1	2	—	8	1	10	7	34	6	40			
167	Gallsten	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2			
170	Andra sjukdomar i levern, gallblåsan, gallvägarna och bukspottkörteln	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2			
171	Bukhinneinflammation:																
	a. Peritonitis acuta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1			
	b. Peritonitis chronica	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1			
	Abscessus ad anum	—	—	1	—	2	1	—	1	—	—	5	1	6			
	Fissura et contractura ani	—	3	—	—	1	—	1	—	—	1	6	—	6			
XIII. Njurarnas och urinvägarnas sjukdomar.																	
177	Njursten	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3			
180	Inflammation i urinblåsan	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	3	—	3			
181	Blåssten	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1			
183	Urinrörsförträngning	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2			
184	Andra sjukdomar i njurarna och urinvägarna	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2			

Nr	Sjukdomar	Officerare och vederlikar	Underofficerare och vederlikar	Manskap av										Summa sjuka	Dagionare	Summa summanum
				Flottan					Kustartilleriet							
				Stam					Armen							
				Däckavdeln.	Ekonomi- och Hantverksavdeln.	Maskinavdeln.	Skeppssosse-kårens	Värnplikliga	Värnplikliga	Stam	Värnplikliga	Armen	Summa sjuka			
	XIV. Könnsorganens sjukdomar.															
187	Inflammation i testiklarna och bi-testiklarna	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	1	4	—	4	
188	Hopsnörning av förhuden. (Phimosis. Paraphimosis.)	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	1	4	—	4	
189	Andra sjukdomar i könsorganen	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	3	—	3	
	XV. Muskelnas, ledgångarnas samt bensystemets sjukdomar.															
202	Muskelinflammation	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	
204	Inflammation i slem säckar. (Bursitis. Hygroma.)	—	—	—	—	2	—	1	1	—	—	1	5	2	7	
205	Inflammation i ledgångar	—	2	2	1	5	1	1	2	—	—	—	13	2	15	
206	Akut ledgångsrheumatism	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	3	—	3	
207	Kronisk ledgångsrheumatism	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	
209	Ledstyvhet	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	2	
211	Ledmus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	
212	Falsk ledställning:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	c. Pes varus et cet.	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	
	Coxa vara	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	
213	Ben- och benhinneinflammation	—	—	1	1	—	—	2	—	1	—	—	5	2	7	
216	Andra sjukdomar i muskler, ledgångar samt bensystem	—	2	1	—	—	5	1	1	1	1	1	12	—	12	
	XVI. Hudens sjukdomar.															
231	Furunculosis. Furunculus	—	1	5	—	1	3	4	2	—	—	—	16	1	17	
232	Carbunculus	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	2	3	5	
	Unguis incarnatus	—	—	6	2	—	2	—	2	—	—	—	12	—	12	
	XVII. Öronsjukdomar.															
241	Sjukdomar i yttre hörselgången	—	—	—	—	—	1	2	2	—	—	—	5	—	5	
243	Inflammation i mellanörat med komplikationer:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	a. Katarrhal inflammation i mellanörat	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	
	b. Varig inflammation i mellanörat	—	1	2	1	10	19	15	2	3	1	54	5	—	59	
	c. Inflammation i vårtutskottet	—	—	2	—	—	—	4	—	—	—	—	6	3	9	
	d. Kolesteatombildning	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	
	XVIII. Ögonsjukdomar.															
251	Hordeolum	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
252	Chalazion	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
258	Conjunctivitis æstivalis, catarrhalis, phlyctenulosa, trachomatosa	—	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	3	—	3	
261	Dacryocystitis catarrhalis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	
263	Keratitis phlyctenulosa	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
264	„ ulcerosa	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	1	3	
298	Astigmatismus	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	2	—	2	

Nr	Sjukdomar	Officerare och vederlikar	Underofficerare och vederlikar	M a n s k a p a v										Summa Daglönare	Summa sjuka	Summa summarum
				Flottan					Kust- artilleriet							
				Stam					Stam							
				Däckavdeln.	Ekonomi- och Hantverksavdeln.	Maskinavdeln.	Skeppsgosse- kåren	Värplikliga	Värplikliga	Stam	Värplikliga	Armen	Armen			
316	Carcinoma	3	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	4	—	4	
319	Andra svulster	—	7	5	1	2	—	3	2	1	1	—	22	7	29	
XXI. Genom våld och olyckshändelse uppkomna skador samt akuta för- giftningar.																
327	Benbrott:															
	a. Enkelt benbrott	2	5	9	2	6	3	8	—	2	7	44	7	51		
	b. Komplicerat benbrott	—	—	1	—	1	—	1	—	—	1	4	2	6		
328	Ledvridning. Ledvrickning	1	2	6	—	6	3	7	3	2	2	32	1	33		
329	Bristning. Krossning	1	1	3	—	3	—	7	3	1	2	21	8	29		
330	Stick-, skär-, hugg-, skott- eller kross- sår	2	3	3	2	9	3	6	4	3	1	36	10	46		
331	Brännskada	—	—	1	—	3	—	—	1	1	—	6	2	8		
333	Främmande kropp	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	2	3	5		
334	Andra skador	—	1	1	—	—	—	—	1	—	—	3	3	6		
	Morbus nullus	—	—	—	—	1	—	2	—	—	1	4	1	5		
	Observationspatienter	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	4	1	5		

Tabell nr 7 a. Uppgift från flottans sjukhus i Karlskrona för år 1924
¹/₁₀—³⁰/₉ 1925 angående operativt behandlade sjukdomsfall och utförda operationer & intagna patienter.

Sjukdom	Antal fall	Operation	Patienten utskrivnen			Anmärkningar
			frisk eller förbättrad	oförbättrad	död	
I.						
Tumor cerebri	1	Dekompressionstrepanation	1	—	—	
II.						
Chalazion.....	1	Incision och utskrapning...	1	—	—	
Ulcus serpens corneæ	1	Thermokaustik	1	—	—	
Iridocyclitis traum.	1	Evisceratio bulbi	1	—	—	
III.						
Cysta auriculi.....	1	Exstirpatio	1	—	—	
Otitis ext.	2	Incisio	2	—	—	
» med. ac.	2	Paracentes	2	—	—	
Mastoiditis ac.	5	Uppmejsling	5	—	—	
Otitis med. chron.....	1	Radikaloperation	1	—	—	
» » » c. cholest.	1		1	—	—	
» » » polyp.	3	Evulsio polypi	3	—	—	
IV.						
Ulcus tuberc. nasi	1	Thermokaustik	1	—	—	
Abscessus nasi	1	Incision	1	—	—	
Deviatio septi nasi	21	Resectio septi submucos....	21	—	—	
Rhinitis hypertroph.....	12	Conchotomia	12	—	—	
Polypus nasi	1	Evulsio polypi	1	—	—	
Sinusitis maxill. ac.	1	Punktion och spolning ...	1	—	—	
» » chron.	2	Endonasal trepanation.....	2	—	—	
» » »	1	Op. enl. Caldwell-Luc.....	1	—	—	
» frontal.	1	Endonasal trepanation av pannhålan	1	—	—	
Ethmoiditis. chron.	6	Ethmoidectomy + trepan. sin. sphenoid.....	6	—	—	
V.						
Tumor buccæ.....	1	Extirpatio	1	—	—	
Periostitis alveol.	7	Incisio	7	—	—	
Rotspetsgranulom	1	Rotspetsresektion + utskrapning	1	—	—	
Fractura dentis	1	Utmejsling av tandrot	1	—	—	
Angina phlegmonosa	21	Evidement	21	—	—	
Tonsillitis chron.	21	Tonsillectomia bil.	21	—	—	
Hypertrophia tonsill.	1	Tonsillotomia	1	—	—	
Veget. adenoid.	13	Adenotomi	13	—	—	
Tuberculosis laryngis	1	Provexcision	1	—	—	

Sjukdom	Antal fall	Operation	Patienten utskrivnen			Anmärkningar
			frisk eller förbättrad	oförbättrad	död	
VI.						
Abscessus colli	2	Incision	1	—	—	
Lymfom. tubercul. colli	2	Exstirpatio	2	—	—	
» » »	1	Incision	1	—	—	
VII.						
Struma	2	Hemistruumectomia	2	—	—	
Morbus Basedowii	1	» + lig. art. thy. sup. sin.	1	—	—	
VIII.						
Tuberculosis costæ	1	Resectio costæ	1	—	—	
Hæmorrhagia pleuræ	1	Thoracocentes	1	—	—	
Empyema pleuræ	1	»	1	—	—	
IX.						
Fibroma mammæ	2	Exstirpation	2	—	—	
XI.						
Cholelithiasis + cholecystit. ac.	1	Cholecystectomi.	1	—	—	
Cholecystitis ac. gangr. c. peritonit. supp.	1	» + dränage	—	—	1	Död i paralytisk ileus.
XIV.						
Ulcus pylori	2	Resectio ventriculi (Krön- lein)	2	—	—	
» ventriculi	1	Gastro-enterostomia retro- colica post.	1	—	—	
» duodeni	1	» » »	1	—	—	
Cancer ventriculi	1	Laparotomia explor.	1	—	—	
XV.						
Cancer coli	1	Ileo-colostomi	1	—	—	
Volvulus suspect	1	Laparotomia explor.	1	—	—	
Cancer coli	1	» » »	—	1	—	
XVI.						
Appendicitis ac.	26	Appendectomi	26	—	—	
» c. peritonit. supp.	3	» + drän.	2	—	1	Död i pneumoni.
Appendicitis chron.	3	Appendectomi	3	—	—	
Frisk appendix	1	»	1	—	—	
XVII.						
Hernia inguin. mob.	39	Radikaloperation	39	—	—	
Bräckport	1	Tillslutning av bräckport... » » » + reposition av testis	1	—	—	
Kryptorchismus	1	» » » » + reposition av testis	1	—	—	

Sjukdom	Antal fall	Operation	Patienten utskriven			Anmärkningar
			frisk eller förbättrad	oförbättrad	död	
XVIII.						
Contractura et fissura ani	4	Dilatation forcée	4	—	—	
Abscessus ad anum	5	Evidement	5	—	—	
Fistula ani	1	Fisteloperation	1	—	—	
Hæmorrhoides	11	Dil. forcée + excision	11	—	—	
	1	Alkoholinjektion	1	—	—	
XIX.						
Peritonitis chron. adhæsiv.	1	Laparotomi + lösning av adherenser	1	—	—	
Ascites	1	Laparocentes	1	—	—	
XX.						
Nephrolitiasis	1	Pyelolitotomi	1	—	—	
XXI.						
Litiasis vesicæ urinarie	1	Sectio alta + extraction	1	—	—	
XXIII.						
Phimosis	4	Circumcision	4	—	—	
	1	Plastisk operation	1	—	—	
Strictura orificii urethræ	1	Meatotomia urethræ	1	—	—	
Condyloma acum.	1	Excision + termokaustik	1	—	—	
Tumor urethræ	1	Extirpation	1	—	—	
Fractura pelvis + ruptura urethræ	1	Uretrorrhaphi	—	—	1	Död i shock.
XXIV.						
Epididymitis tuberculos	1	Ablatio testis	1	—	—	
Hydrocele testis	2	Operation enl. Winkelmann	2	—	—	
	1	» » v. Bergmann	1	—	—	
Varicocele	3	» » G. Nilson	3	—	—	
XXVII.						
Contractura Dupuytren	1	Excision av aponeuros	1	—	—	
» dig. man.	1	» » ärrvävnad	1	—	—	
Osteomyelitis ac. femoris	3	Uppmejsling	3	—	—	
» » tibiæ	1	» »	1	—	—	
Osteitis cranii	1	Trepanation + sequestrotomi	1	—	—	
Synovitis genus	6	Punktion + spolning	6	—	—	
Hämartrosi »	6	» »	6	—	—	
Mus articularis genus	1	Artrotomi + extraktion	1	—	—	
Traumatisk epitelcysta	1	Extirpation	1	—	—	
Tendovaginitis supp.	1	Evidement	1	—	—	
Unguis incarnat.	19	Königs operation	19	—	—	
Digit. malleus.	4	Exarticulatio	4	—	—	
Varices extr. inf.	9	Hög saphena lig. + excision	9	—	—	
» » »	14	Excision	14	—	—	

Sjukdom	Antal fall	Operation	Patienten utskrivn			Anmärkningar
			frisk eller förbättrad	oförbättrad	död	
Gangræna anticurur. post combustionem	1	Amputatio anticurur.	1	—	—	} Samma patient.
»	1	» femoris (Gritti) ...	1	—	—	
Laceratio dig. man.	6	» dig. man.	6	—	—	
»	2	Plastik	2	—	—	
Fract. dig. man.	1	Cerclage	1	—	—	
» compl. dig. man.	1	Osteosyntes	1	—	—	
»	2	Blodig reposition	2	—	—	
» radii	2	Osteosyntes	2	—	—	
» ulnæ	2	»	2	—	—	
» oss. metacarpi	1	»	1	—	—	
» olecrani	1	»	1	—	—	
» proc. coronoid. ulnæ	1	Extraktion av benfragment	1	—	—	
» claviculæ	2	Osteosyntes	2	—	—	
» compl. dig. ped.	1	Blodig reposition	1	—	—	
Luxatio humeri ...	1	Reposition	1	—	—	
» menisc. med. gen.	2	Artrotomi + exstirpation ...	2	—	—	
» » lat. »	1	»	1	—	—	
Abscisio tendin.	7	Sensatur	7	—	—	
Osteochondroma pedis	1	Exstirpation	1	—	—	
XXVIII.						
Abscess, phlegmone	36	Incision	36	—	—	
Furunkel, karbunkel	12	»	12	—	—	
Bursitis supp.	2	»	2	—	—	
Hygroma	3	Exstirpation	3	—	—	
Lymfadenitis supp.	3	Incision	3	—	—	
Hidradenit	4	»	4	—	—	
Vulnus	9	Sutur	9	—	—	
Corpus alienum	3	Extraktion	3	—	—	
Atheroma	12	Exstirpation	12	—	—	
Ganglion	5	»	5	—	—	
Angioma	1	»	1	—	—	
Lipoma	2	»	2	—	—	
Verruca	2	Excision	2	—	—	
Hæmatoma	3	Evidement	3	—	—	

Tabell n:r 7 b. Uppgift från flottans sjukhus i Karlskrona, för år 1924 ¹/₁₀—³⁰/₉ 1925 angående operativt behandlade sjukdomsfall och utförda operationer å *polikliniskt* behandlade patienter.

Sjukdom	Antal fall	Operation	Anmärkingar
Chalazion	1	Exstirpation.	
Abscess, phlegmone	14	Incision.	
Corpus alienum	22	Extraktion.	
Vulnus	26	Sutur.	
Atheroma	2	Exstirpation.	

Tabell nr 8. Sjukligheten å flottans övningsexpeditioner 1924 $\frac{1}{10}$ — $\frac{30}{100}$ 1925.

	F a r t y g e n s n a m n.																		
	Gustaf V	Drottning Victoria	Sverige	Manligheten (före höstskjutskolan)	Fylgia (långress)	Fylgia (sommarexpedition)	Skjutskolan 1925, utom Gustaf V, Sverige och Freja	Pellander och I. torpedbåts- flottiljen	I. jagardivisionen	Svea och I. u-båts- flottiljen	II och V. u-båtsdivisionerna	Glas Fleming och I. mineringsdivisionen	Sjukrigsskolarvel- dingen	Vinterdygskolan	Freja med vedettbåtar	Svensk Sund	Skeppsfogesavdel- ningen	av Chapman	Summa
Besättningsstyrka	442	456	484	287	402	407	1 188	115	304	432	84	234	207	182	243	47	243	268	6 025
Antal sjukskrivna	338	353	74	135	221	65	61	49	86	95	53	197	17	23	27	—	19	53	1 866
Antal avpolletera- de till sjukhus	146	105	15	74	9	15	33	42	82	63	37	121	6	12	11	—	11	4	786
Expeditionens längd i dagar ...	365	333	97	210	154	102	48	150	322	158	321	365	44	62	150	94	126	126	44 - 365
Antal underhålls- dagar för sjuka	845	1 246	294	215	1 626	263	172	31	90	157	72	480	20	63	59	—	112	246	5 991
Medeltal sjuka per dag	2.32	3.74	3.08	1.02	10.56	2.58	3.58	0.21	0.28	1.00	0.22	1.32	0.45	1.02	0.39	—	0.89	1.91	—
Medeltal sjuka per dag med en be- räknad besätt- ningsstyrka av 100 man	0.52	0.82	0.63	0.36	2.68	0.68	0.80	0.18	0.09	0.28	0.26	0.56	0.22	0.56	0.16	—	0.37	0.69	—

Tabell nr 9. De viktigaste sjukdomsgrupperna

Sjukdomar.	Fartygens namn.					
	Gustaf V	Drottning Victoria	Sverige	Manligheten (före hörsakut- skolan 1926)	Fylgia (Ångrens)	Fylgia (sommerexpedi- tion)
<i>Infektionssjukdomar och andra parasi- tära sjukdomar:</i>						
Septichæmia. Pyoseptichæmia. Ab- scessus. Phlegmone	4	3	—	1	6	3
Scarlatina	—	1	2	—	—	—
Diphtheria	—	—	—	1	1	1
Parotitis epidemica	—	19	4	17	—	—
Influenza epidemica	58	118	—	49	11	10
Varicellæ	—	1	—	—	—	—
Typhus abdominalis	—	—	—	—	—	—
Dysenteri	—	—	—	—	114	—
Tuberculosis	3	1	1	—	—	1) 2
Syphilis acquisita	—	—	—	—	1	—
Ulcus molle	1	—	—	1	7	—
Gonorrhœa	11	12	1	4	10	2
Malaria	—	—	—	—	—	—
Helminthiasis	—	—	—	—	—	—
Febris. Febricula	11	10	—	1	—	1
Blodbildande organens sjukdomar	—	1	—	—	—	1
Ämnesomsättningens sjukdomar	—	3	—	—	—	—
Nervsystemets sjukdomar	7	5	1	—	2	2
Sinnessjukdomar	1	—	—	—	—	—
Cirkulationsorganens sjukdomar	4	1	2	2	—	2
Andningsorganens sjukdomar	63	33	7	9	3	5
Matsmältningsorganens sjukdomar	101	96	36	37	57	20
Njurarnas, urinrögarnas och könsorganens sjuk- domar	3	5	—	2	1	1
Musklernas, ledgångarnas samt bensystemets sjuk- domar	13	10	2	6	2	3
Hud- och bindvävsjukdomar	28	14	5	2	4	2
Öronsjukdomar	4	4	1	1	1	2
Ögonsjukdomar	2	1	1	—	—	1
Sculster	1	—	—	2	—	—
Genom våld och olyckshändelse uppkomna skador	18	12	11	6	1	7
Simulation	—	—	—	—	—	—
Observationsfall	10	10	—	2	—	—
Summa	338	360	74	143	221	65

1) Därav en död.

under flottans övningsexpeditioner 1924 ¹/₁₀—³⁰/₉ 1925.

Fartygens namn.												
Summa	av Chapman	Skroppsrenavdelningen	Svenskand	Freja och Vedettbåtar	Vinterflygskolan	Sjökrigsskoleavdelningen	Glas Fleming och I. mineringsskivlönerna	II. och V. u-båtsdivisionerna	Sven och I. u-båtsflottillen	I. jägardivisionen	Pålender och I. torpedbåtsflottillen	Skjutskolan 1925, nyss Gustaf V, Sverige och Freja
25	—	—	—	—	2	1	3	—	—	2	—	—
5	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
47	—	—	—	—	—	—	6	—	—	1	—	—
307	3	—	—	—	3	1	25	5	3	12	1	2
2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
116	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—
20	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
94	1	—	—	—	1	1	15	3	6	5	12	6
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	—	—	—	—	1	—	1	1	2	—	—	—
6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
35	—	—	—	—	—	—	6	—	6	2	2	1
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	—	—	—	—	—	—	3	2	7	1	3	—
185	—	5	—	6	2	1	20	4	12	2	3	10
563	47	6	—	1	6	7	49	20	30	15	10	25
26	—	—	—	—	1	—	5	3	1	2	1	1
70	—	1	—	—	—	4	9	2	5	6	3	3
107	—	3	—	—	—	—	19	6	9	11	5	2
24	1	1	—	—	—	—	1	2	3	2	1	—
13	—	—	—	—	1	—	2	—	1	1	1	—
9	—	—	—	—	—	—	2	—	1	1	1	—
97	1	2	—	1	2	2	11	3	2	12	3	—
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
50	—	—	—	—	3	—	17	1	—	5	—	1
61	49	86	95	58	197	17	23	28	28	20	53	1882

Tabell nr 10. Sjukligheten inom kustartilleriets stam 1924 $\frac{1}{10}$ — $\frac{30}{9}$ 1925.

Regementen	Kvarliggande från 30/9 1924	Insjuknade								Antal sjukdagar	Summa sjuka	Avförda				Kvarliggande till 1/10 1925	Personalsstyrka	Medeltal av personalstyrka per dag 1)	Sjukprocent
		Ålder				Årstid						Friska och förbättrade	Avsked för invaliditet	Avpollaterade till civilt sjukhus	Döda				
		Under 21 år	21—30 år	31—40 år	Över 40 år	Okt.—Dec.	Jan.—Mars	April—Juni	Juli—Sept.										
Karlskrona kustartilleriregemente.....	2	100	102	48	27	36	67	104	70	1 997	279	269	1	—	—	9	498	482	57
Vaxholms kustartilleriregemente.....	12	456	201	40	23	107	202	283	128	4 965	732	713	—	—	5	14	736	727	101
Älvsborgs kustartillerikår ...	2	113	82	16	13	47	69	51	57	1 860	226	219	1	10	—	6	175	145	156
Summa	16	669	385	104	63	190	338	438	255	8 822	1 237	1 201	2	10	5	29	1 409	1 354	92

Tabell nr 11. Sjukligheten bland värnpliktiga vid kustartilleriet 1924 $\frac{1}{10}$ — $\frac{30}{9}$ 1925.

Regementen	Kvarliggande från 30/9 1924	Insjuknade							Antal sjukdagar	Summa sjuka	Avförda				Kvarliggande till 1/10 1925	Personalstyrka	Antal mötesdagar	Medeltal av personalstyrka per dag ¹⁾	Sjukprocent			
		Ålder		Årstid			Juli—Sept.	April—Juni			Jan.—Mars	Okt.—Dec.	Friska och förbättrade	Avsked för invaliditet						Avpollaterade till civilt sjukhus	Döda	
		Under 21 år	21 år och där- över	Okt.—Dec.	Jan.—Mars	April—Juni																Juli—Sept.
Karlskrona kustartilleriregemente	5	143	140	33	33	120	97	2 360	288	257	23	—	—	8	460	35—220	308	93				
Vaxholms kustartilleriregemente	12	627	539	114	178	590	284	10 871	1 178	1 148	13	—	8	9	1 447	35—220	578	81				
Älvsborgs kustartillerikår.....	1	136	51	16	34	81	56	867	188	180	4	6	3	1	309	35—220	89	211				
Summa	18	906	730	163	245	791	437	14 098	1 654	1 585	40	6	11	18	2 216	35—220	975	170				

¹⁾ Uppgiften grundad på det ur de dagliga styrkebeskeden erhållna antalet underhållsdagar.

Tabell nr 12. De viktigaste sjukdomsgrupperna bland kustartilleriets
stam och beväring 1924 ¹/₁₀—³⁰/₉ 1925.

Sjukdomar	Karlskrona kustartilleri- regemente			Vaxholms kustartilleri- regemente			Älvsborgs kustartilleri- kår			Summa summa- rum
	Stam	Vpl.	S:a	Stam	Vpl.	S:a	Stam	Vpl.	S:a	
<i>Ålderdomssjukdomar</i>	—	—	—	2	—	2	—	—	—	2
<i>Infektionssjukdomar och andra para- sitära sjukdomar:</i>										
Septichæmia. Pyoseptichæmia.										
Abscessus. Phlegmone	5	10	15	70	81	151	—	—	—	166
Erysipelas	—	—	—	—	1	1	—	1	1	2
Scarlatina	—	1	1	—	1	1	—	—	—	5
Morbilli	—	1	1	—	—	—	—	—	—	1
Parotitis epidemica	7	4	11	16	15	31	—	—	—	42
Influenza epidemica	39	46	85	90	216	306	17	16	33	424
Poliomyelitis acuta	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1
Meningitis cerebrospinalis epide- mica	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1
Varicellæ	1	—	1	—	—	—	—	1	1	2
Tuberculosis	—	¹) 5	5	¹) 2	¹) 4	6	²) 3	¹) 1	4	15
Ulcus molle	—	2	2	—	—	—	—	—	—	2
Gonorrhœa	¹) 6	¹) 2	8	³) 8	⁵) 11	19	¹) 2	¹) 4	6	33
Helminthiasis	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1
Febris. Febricula	5	1	6	35	33	68	1	23	24	98
<i>Blodbildande organens sjukdomar</i>	—	—	—	9	1	13	—	1	1	14
<i>Ännesomsättningssjukdomar</i>	—	—	—	2	1	2	—	—	—	3
<i>Kroniska förgiftningssjukdomar</i>	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1
<i>Nervsystemets sjukdomar</i>	5	4	9	9	27	36	8	8	16	61
<i>Sinnessjukdomar</i>	—	3	3	—	—	—	—	—	—	3
<i>Cirkulationsorganens sjukdomar</i>	13	12	25	2	33	35	7	1	8	68
<i>Andningsorganens sjukdomar</i>	58	47	105	161	299	460	26	18	44	609
<i>Matsmältningsorganens sjukdomar</i>	⁵) 81	⁶) 93	174	172	233	⁸) 405	92	69	⁷) 161	740
<i>Njurarnas, urinvägarnas och könsorga- nens sjukdomar</i>	6	3	9	10	6	16	—	—	—	25
<i>Musklernas, ledgångarnas samt ben- systemets sjukdomar</i>	⁹) 25	¹⁰) 18	43	35	52	¹¹) 87	14	18	32	162
<i>Hud- och bindvävssjukdomar</i>	7	4	11	16	28	44	11	1	12	67
<i>Öronsjukdomar</i>	4	5	9	15	41	56	2	—	2	67
<i>Ögonsjukdomar</i>	4	3	7	5	4	9	—	1	1	17
<i>Sulster</i>	—	—	—	3	1	4	—	—	—	4
<i>Genom våld och olyckshändelser upp- komna skador</i>	23	23	46	62	68	130	48	41	89	265
<i>Morbus nullus</i>	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1
<i>Simulation</i>	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1
<i>Observationsfall</i>	4	8	12	12	35	47	—	—	—	59
Summa	293	295	588	739	1 200	1 989	231	204	435	2 962

¹) Samtliga nyanmälda. — ²) D:o 2. — ³) D:o 7. — ⁴) D:o 10. — ⁵) Därav halsfluss 51. —
⁶) D:o 65. — ⁷) D:o 126. — ⁸) D:o 294. — ⁹) Därav akut ledgångsrheumatism 7. — ¹⁰) D:o 13. —
¹¹) D:o 40.

**Tabell n:r 13. Döda och dödsorsaker vid kustartilleriet
1924 $\frac{1}{10}$ — $\frac{30}{9}$ 1925.**

Personal	Älderdomssjukdomar	Akuta infektionssjukdomar	Kroniska infektionssjukdomar (tuberkulos)	Andningorganens sjukdomar	Öronsjukdomar	Syfilister (cancer)	Summa
Kustartilleriets stam.....	1	2	—	1	—	1	5
» värnpliktiga	—	2	1	1	1	—	11
Summa	1	10	1	2	1	1	16

Tabell n:r 14 a. Avskedade tillhörande stammen på grund av sjukdom och yttre skador vid kustartilleriet 1924 $\frac{1}{10}$ — $\frac{30}{9}$ 1925.

Sjukdomar	Karlskrona kustartilleriregemente	Älvsborgs kustartillerikår	Summa
Nervsystemets sjukdomar.....	—	1	1
Musklernas, ledgångarnas samt bensystemets sjukdomar	1	—	1
Summa	1	1	2

Tabell n:r 14 b. Till krigstjänst oförmögna värnpliktiga på grund av sjukdom och yttre skador vid kustartilleriet 1924 $\frac{1}{10}$ — $\frac{30}{9}$ 1925.

Sjukdomar	Karlskrona kustartilleriregemente	Vaxholms kustartilleriregemente	Älvsborgs kustartillerikår	Summa
Kroniska infektionssjukdomar (tuberkulos).....	5	1	1	7
Nervsystemets sjukdomar.....	2	2	1	5
Sinnessjukdomar	1	—	—	1
Cirkulationsorganens sjukdomar.....	7	4	—	11
Andningsorganens sjukdomar.....	1	—	—	1
Matsmältningsorganens sjukdomar.....	—	1	—	1
Njurarnas, urinvägarnas samt könsorganens sjukdomar	1	1	—	2
Musklernas, ledgångarnas samt bensystemets sjukdomar	5	4	2	11
Genom våld och olyckshändelse uppkomna skador ...	1	—	—	1
Summa	23	13	4	40

Tabell n:r 15. Revaccinationen år 1924.

	Antal revaccine- rade	Resultat i %		
		Gott	Osäkert	Intet
Karlskrona station	1 045	96·8	—	3·2
Stockholms »	711	91·1	—	8·9
Kustflottan	278	73·1	—	26·9
Karlskrona kustartilleriregemente	487	82·8	—	17·2
Vaxholms »	1 151	98·1	—	1·9
Älvsborgs kustartillerikår	238	99·0	—	1·0
Summa	3 910	90·2	—	9·8

Tabell n:r 16. Tandvården 1924 $\frac{1}{10}$ — $\frac{30}{9}$ 1925.

	Tandfyll- ningar	Rottfyll- ningar	Extrak- tioner	Övrig behand- ling	Summa behand- lingar
Karlskrona station	2 042	646	809	2 734	6 231
Stockholms »	420	92	728	529	1 769
Vaxholms kustartilleriregemente	347	30	247	51	675
Karlskrona »	161	57	109	309	636
Älvsborgs kustartillerikår	37	—	97	2	136
Summa	3 007	825	1 990	3 625	9 447

Tabell nr 17. Allmän sammanställning av sjukligheten och sjukdomarna vid marinen.

Sjuka personer	Kvarligg. från 30/9 1924		Insjuknade								Summa sjuka	Avförda				Kvarligg. till 1/10 1925		Personalsyrka	Sjukprocent	
			Ålder				Årstid					Friska och för- bättrade	Avpollerade till sjukhus	Avskedade eller till krigstjänst oförmögna	Döda					Summa avförda
	i kasern, kvarter	å sjukhus	Under 21 år	21—30 år	31—40 år	Över 40 år	Oktober—Dec.	Jan.—Mars	April—Juni	Juli—Sept.	Summa avförda					i kasern, kvarter	å sjukhus			
Officerare och vederlikar..	2	—	—	56	39	35	26	37	35	32	132	93	35	—	—	128	3	1	585	23
Underofficerare och d:o...	19	7	24	151	312	351	222	271	174	171	864	642	174	—	16	832	25	7	1 799	48
Flottans manskap:																				
Stammen:																				
Däcksavdelningen	3	13	559	557	10	3	261	350	325	193	1 145	652	470	5	5	1 132	4	9	1 785	64
Ekonomi- och hant- verksavdelningen ...	2	1	89	144	9	18	46	80	71	63	263	151	109	1	—	261	2	—	460	57
Maskinavdelningen ...	6	4	404	370	13	2	183	261	215	130	799	414	372	4	4	794	4	1	1 066	75
Skeppsgossekårerna ...	—	4	696	—	—	—	202	324	127	43	700	477	216	1	4	698	1	1	496	141
Värnpliktiga	2	3	985	853	2	—	234	595	663	348	1 845	940	789	95	7	1 831	5	9	3 655	50
Kustartilleriets manskap:																				
Stammen	6	8	671	337	15	6	158	286	386	199	1 043	934	83	2	3	1 022	3	18	866	120
Värnpliktiga	7	11	906	726	4	—	163	245	721	507	1 654	1 443	142	40	11	1 636	1	17	1 347	122
Daglönare	72	5	204	598	736	1 068	672	700	657	577	2 683	2 279	312	—	20	2 611	66	6	2 884	93
Summa	119	56	4 588	3 792	1 140	1 483	2 167	3 149	3 874	2 263	11 128	8 025	2 702	148	70	10 945	114	69	14 943	74

Nr	Sjukdomar	Officerare och vederlikar	Underofficerare och vederlikar	M a n s k a p a v										Summa sjuka	Daglönare	Summa summorum
				Flottan					Kustartilleriet							
				Stam					Varplikliga							
				Däcksvardn.	Hantverksavdeln.	Ekonom- och Maskinavdeln.	Skeppsgosse-kåren	Varplikliga	Stam	Varplikliga	Stam	Varplikliga	Stam			
	I. Bildningsfel.	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—	2	
	II. Ålderdomssjukdomar.															
7	Ålderdomsbrand	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	
	IV. Infektionssjukdomar och andra parasitära sjukdomar.															
21	Varfeber och variga inflammationer	4	23	32	13	19	8	32	68	92	291	54	345			
22	Ros	—	—	1	—	1	—	—	1	1	4	1	5			
23	Scharlakansfeber	1	1	3	2	4	1	49	—	5	66	—	66			
24	Difteri	—	—	1	—	2	2	2	—	—	7	—	7			
25	Mässling	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1			
26	Röda hund	—	—	2	—	—	—	3	—	—	5	—	5			
27	Påssjuka	—	—	16	1	30	65	102	23	19	256	—	256			
29	Influensa	17	123	169	35	121	187	397	146	278	1 473	329	1 802			
31	Vattenkoppor	—	—	—	—	1	—	3	1	1	6	—	6			
33	Abdominaltyfus (nervfeber)	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1			
36	Rödsot	1	24	62	7	19	—	3	—	—	116	—	116			
39	Akut s. k. barnförflamning	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1			
40	Epidemisk hjärnfeber	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1			
42	Tuberkulos:															
	a. Lung- och struptuberkulos, Lungsot	1	23	32	10	11	7	29	1	5	119	51	170			
	b. Hjärn- och hjärnhinnetuberkulos	—	—	—	—	1	—	1	—	—	2	—	2			
	c. Ben- och ledgångstuberkulos	—	2	2	—	—	1	—	—	1	6	—	6			
	d. Lymfkörteltuberkulos	—	—	3	2	1	1	1	—	3	11	—	11			
	e. Njurtuberkulos	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2	—	2			
	f. Tuberkulos i könsorganen och urinblåsan	—	—	—	—	—	—	2	—	1	3	—	3			
	g. Hudtuberkulos	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1			
	h. Annan tuberkulos	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1			
44	Syfilis:															
	b. Förvärvad syfilis	1	5	1	—	1	—	9	—	—	17	8	25			
45	Enkelt veneriskt sår	—	2	8	2	—	1	2	—	2	17	—	17			
46	Dröppel och dess följsjukdomar	—	14	53	20	33	2	40	16	17	195	3	198			
51	Frossa	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	2			
55	Bandmasksjukdom	—	—	1	—	—	—	2	2	—	5	1	6			
57	Andra hithörande sjukdomar	—	—	—	1	—	—	1	—	—	2	—	2			
	a. Feber av obestämd art	3	30	30	4	29	7	86	30	34	253	126	379			
	b. Andra parasitära sjukdomar	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2			
	Revaccinationsfeber	—	—	1	—	3	—	5	1	23	33	—	33			
	V. Blodbildande organens samt blodets sjukdomar.															
58	Blodbrist	—	—	1	1	2	—	2	1	1	8	8	16			
60	Leukämi	—	—	1	—	—	—	—	—	1	2	—	2			
62	Bleksot	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1			
66	Andra sjukdomar i blodet och de blodbildande organen	—	1	2	1	3	—	5	7	3	22	2	24			

N:r	Sjukdomar	Officerare och vederlikar	Manskap av										Summa sjuka	Dagionare	Summa summarum
			Underofficerare och vederlikar	Flottan						Kustartilleriet					
				Stam	Värnpliktiga	Skeppsgosse-kåren	Maskinavdeln.	Ekonomi- och Hantverksavdeln.	Däckssavdeln.	Stam	Värnpliktiga				
67	VI. Ämnesomsättningsjukdomar.	1	3	—	—	—	—	—	1	—	5	5	10		
68	Gikt	—	4	2	—	—	—	—	—	2	8	1	9		
70	Sockersjuka	—	—	1	—	1	1	—	—	—	3	1	4		
	Andra ämnesomsättningsjukdomar.														
71	VII. Kroniska förgiftningsjukdomar.	1	3	—	—	—	—	—	—	1	5	4	9		
78	Alkoholsjukdom	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1		
	Andra kroniska förgiftningsjukdomar														
	VIII. Nervsystemets sjukdomar.														
80	Hjärnhinneinflammation	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1		
82	Hjärnblödning. Hjärnuppmjukning	—	2	2	—	—	—	—	—	—	4	2	6		
94	Nervinflammation. (Neuritis. Neuralgia)	3	15	5	1	4	2	13	4	11	58	45	103		
98	Nervförlamning	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2		
96	Lokal kramp:														
	a. Spasmus	—	—	—	—	—	—	1	1	1	3	1	4		
98	Fallandesot	—	—	—	—	1	—	4	1	—	6	3	9		
99	Hysteri	—	1	2	—	3	—	1	—	3	10	—	10		
100	Neurasteni	1	16	5	1	9	1	21	3	21	78	46	124		
101	Andra sjukdomar i nervsystemet ...	3	12	2	1	4	—	9	3	3	37	52	89		
	IX. Sinnessjukdomar.														
	Psykoneurosis	—	—	—	—	—	—	2	—	1	3	—	3		
	Andra sinnessjukdomar	1	1	3	—	1	—	6	—	2	14	1	15		
	X. Cirkulationsorganens sjukdomar.														
111	Hjärtäcksinflammation	—	—	—	—	—	—	1	—	1	2	—	2		
112	Akut hjärtinflammation:														
	a. Endocarditis acuta	—	—	—	—	—	1	2	2	2	7	1	8		
113	Kroniska hjärtsjukdomar:														
	a. Organiskt hjärtfel	—	7	1	2	3	—	13	6	23	55	14	69		
	b. Myocard. chron. Cardiosclerosis. Cor adip.	—	2	—	2	—	—	1	—	—	5	21	26		
114	Nervösa hjärtsjukdomar	—	2	1	—	—	—	6	—	2	11	5	16		
115	Kronisk degeneration och inflammation av pulsådrorna	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	25	27		
116	Blodåderinflammation. (Phlebitis)...	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	2		
117	Pulsåderbräck. (Aneurysma)	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2		
118	Blodåderbräck. (Varix)	1	13	9	2	2	—	23	7	17	74	25	99		
119	Blodpropp	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4		
120	Andra sjukdomar i cirkulationsorganen	—	—	—	1	—	—	1	2	1	5	1	6		
	XI. Andningsorganens sjukdomar.														
121	Inflammation i näslemhinnan	2	9	8	1	5	—	6	12	16	59	12	71		
123	Inflammation i näsans bihålor	—	6	6	3	2	4	11	2	12	46	11	57		
125	Inflammation i struphuvudet	—	7	1	—	3	3	18	19	17	68	13	81		

N:r	Sjukdomar	Officerare och vederlikar	Underofficerare och vederlikar	Manskap av										Summa sjuka	Daglönnare	Summa summorum
				Flottan					Kustartilleriet							
				Stam					Värnplikliga	Stam	Värnplikliga					
				Däcksvdeln.	Hantverkarsvdeln.	Ekonomi- och Hantverkarsvdeln.	Maskinsvdeln.	Skeppsgosse-kärerna								
128	Akut inflammation i luftstrupen och i luftrören	18	86	81	16	42	25	103	139	270		780	261	1041		
129	Kronisk inflammation i luftstrupen och i luftrören	1	6	3	—	6	3	3	2	5		29	20	49		
131	Astma	—	—	2	—	3	—	—	—	4		9	15	24		
132	Lungblödning	—	1	2	—	—	—	1	—	—		4	2	6		
134	Akut lunginflammation:															
	a. Pneumonia crouposa acuta ...	1	4	1	1	1	4	13	6	4		35	8	43		
	b. Bronchopneumonia acuta	1	4	4	—	4	4	17	4	16		54	7	61		
138	Lungemfysem	—	—	—	—	1	—	—	—	—		1	1	2		
140	Lungsäcksinflammation	1	4	15	4	5	1	16	5	18		69	5	74		
142	Andra sjukdomar i andningsorganen	—	3	9	1	4	—	9	—	2		28	8	36		
XII. Matsmältningsorganens sjukdomar.																
143	Inflammation i munhålan	—	1	3	—	5	—	4	4	2		19	4	23		
144	Akut inflammation i mandlarna och svalget	13	68	184	51	120	185	359	229	294	1	503	165	1668		
145	Halsböld	—	2	2	1	5	3	15	13	16		57	5	62		
146	Förstoring av gommandlarna. Adenoïda vegetationer	1	—	6	1	3	12	8	—	1		32	3	35		
148	Inflammation i tungan	—	—	—	1	1	—	—	—	—		2	—	2		
153	Akut mag- och tarminflammation:															
	a. Gastritis acuta	2	10	10	2	2	3	7	17	26		79	70	149		
	b. Enterocolitis acuta. Proctitis ac.	2	42	17	7	19	13	18	20	17		155	226	381		
154	Kronisk maginflammation	—	10	1	1	—	—	6	—	1		19	18	37		
155	Magsår. Duodenalsår	3	37	13	8	9	—	16	1	8		95	45	140		
157	Funktionell magsjukdom	—	2	5	1	2	—	15	1	—		26	6	32		
158	Kronisk tarminflammation:															
	a. Enterocolitis chronica	—	6	2	—	3	—	—	—	—		11	11	22		
	b. Proctitis chronica	—	—	—	—	—	1	—	—	—		1	—	1		
159	Blindtarmsinflammation	7	15	19	5	8	5	26	10	15		110	19	129		
160	Tarmhinder. Tarmvred	—	—	1	—	—	1	—	—	—		2	2	4		
161	Bräck	—	3	5	1	4	—	18	2	18		51	12	63		
162	Andra sjukdomar i matstrupen, magsäcken och tarmarna	—	8	—	1	—	4	5	1	6		25	15	40		
167	Gallsten	1	3	—	—	—	—	1	—	—		5	6	11		
168	Gulsot	—	3	2	—	5	3	3	4	1		21	2	23		
170	Andra sjukdomar i levern, gallblåsan, gallvägarna och bukspottkörteln ..	—	3	—	—	—	—	—	—	—		3	2	5		
171	Bukhinneinflammation:															
	a. Peritonitis acuta	—	—	—	—	—	—	—	1	—		1	—	1		
	b. Peritonitis chronica	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	2	2		
172	Andra sjukdomar i bukhinnan	—	—	2	—	2	—	7	—	—		11	3	14		
	Caries dentis	—	—	2	1	5	—	6	—	—		14	—	14		
XIII. Njurarnas och urinvägarnas sjukdomar.																
173	Akut degeneration och inflammation i njurarna	1	—	2	—	1	—	5	1	1		11	1	12		
174	Kronisk degeneration och inflammation i njurarna	1	5	1	1	1	—	4	1	—		14	8	22		

Nr	Sjukdomar	Officerare och vederlikar	Underofficerare och vederlikar	Manskap av										Summa sjuka	Daglonare	Summa summorum	
				Flottan						Kustartilleriet							
				Stam			Värnpliktiga	Skeppsgosse-kåren	Maskinavdeln.	Ekonomi- och hanteringsavdeln.	Däckavdeln.	Stam	Värnpliktiga				
				Stam	Värnpliktiga	Stam											Värnpliktiga
177	Njursten	3	2	1	—	—	—	2	—	—	—	8	7	15			
180	Inflammation i urinblåsan	1	5	2	—	2	—	—	—	—	—	10	5	15			
181	Blåsten	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2			
183	Urinrörsförträngning	—	3	—	—	1	—	—	—	—	—	4	2	6			
184	Andra sjukdomar i njurarna och urin- vägarna	2	—	2	—	2	—	6	3	1	—	16	5	21			
XIV. Könnsorganens sjukdomar.																	
185	Blåskörtelförstoring	—	1	1	1	1	—	2	—	—	—	6	2	8			
187	Inflammation i testiklarna och bi- testiklarna	—	4	1	1	4	—	8	5	2	—	25	3	28			
188	Hopsnörning av förhuden. (Phimosis. Paraphimosis.)	—	—	2	2	—	—	1	1	—	—	6	—	6			
189	Andra sjukdomar i könsorganen ...	—	—	3	—	1	—	3	—	6	—	13	1	14			
XV. Muskelnas, ledgångarnas samt bensystemets sjukdomar.																	
202	Muskelinflammation	3	32	10	5	3	2	10	11	15	—	91	247	338			
203	Inflammation i senskidor	—	2	3	2	1	3	6	5	—	—	22	13	35			
204	Inflammation i slem säckar. (Bursitis. Hygroma)	—	2	4	—	4	2	7	6	1	—	26	8	34			
205	Inflammation i ledgångar	4	10	4	1	7	—	11	6	6	—	49	27	76			
206	Akut ledgångsreumatism	1	4	8	2	3	5	17	20	38	—	98	6	104			
207	Kronisk ledgångsreumatism	—	5	1	4	2	—	—	4	2	—	18	9	27			
209	Ledstyvhets	—	—	2	2	1	—	—	—	2	—	7	1	8			
211	Ledmus	—	—	—	1	—	—	1	—	1	—	3	—	3			
212	Falsk ledställning:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
	a. Scoliosis	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	3	—	3			
	c. Pes varus et cet.	—	—	—	—	1	—	4	—	1	—	6	—	6			
213	Ben- och benhinneinflammation ...	1	5	4	—	2	3	6	1	2	—	24	51	75			
216	Andra sjukdomar i muskler, led- gångar samt bensystem	1	1	10	1	9	—	23	6	20	—	71	7	78			
XVI. Hudens sjukdomar.																	
217	Erythema multiforme et nodosum	—	1	2	1	3	3	12	2	4	—	28	3	31			
218	Urticaria	—	1	5	—	—	2	4	—	2	—	14	3	17			
221	Zoster	—	2	2	—	1	1	2	—	1	—	9	3	12			
222	Eczema	1	5	4	2	9	4	11	2	—	—	38	21	59			
223	Psoriasis	—	1	2	—	3	1	8	3	—	—	18	1	19			
227	Ulcus varicosum cruris	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	2	3	5			
229	Acne	—	—	4	—	2	—	2	1	—	—	9	1	10			
231	Furunculosis. Furunculus	—	11	24	2	14	13	24	9	15	—	112	30	142			
232	Carbunculus	—	4	3	—	—	2	3	7	4	—	23	3	26			
233	Gangræna	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	3	3	6			
236	Scabies	—	1	33	1	14	34	20	7	4	—	114	5	119			
239	Verruca	—	—	1	—	1	—	3	—	—	—	5	1	6			
240	Andra sjukdomar i huden	—	2	26	—	13	4	34	2	2	—	83	9	92			

N:r	Sjukdomar	Officerare och vederlikar	Manskap av										Summa sjuka	Daglönare	Summa summanum	
			Underofficerare och vederlikar	Flottan					Kustar-tilleriet		Värnpliktiga					
				Stam			Skeppsgosse-kårena	Maskinavdeln.	Ekonomi- och handtjersavdeln.	Däckavdeln.		Stam				Värnpliktiga
241	XVII. Öronsjukdomar.	—	2	2	—	1	1	1	2	4	13	2	15			
243	Sjukdomar i yttre hörselgången.....	—	2	2	—	1	1	1	2	4	13	2	15			
	Inflammation i mellanörat med komplikationer:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
	a. Katarral inflammation i mellanörat	—	2	3	—	9	6	15	3	2	40	10	50			
	b. Varig inflammation i mellanörat	—	1	5	3	3	19	11	16	39	97	4	101			
	c. Inflammation i vårtutskottet	—	—	1	—	—	—	—	—	1	2	—	2			
	d. Kolesteatombildning	—	—	1	—	1	—	2	—	—	4	—	4			
248	Andra öronsjukdomar	—	—	1	—	—	—	1	—	—	2	—	2			
	XVIII. Ögonsjukdomar.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
251	Hordeolum	—	—	1	—	—	—	2	1	—	4	—	4			
252	Chalazion	—	1	—	—	—	—	1	—	—	2	—	2			
258	Conjunctivitis æstivalis, catarrhalis. phlyctænulosa, trachomatosa	—	1	—	—	—	—	—	3	4	8	12	20			
260	Stenosis ductus lacrymalis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1			
262	Dacryocystitis phlegmonosa. Fistula sacci lacrymalis	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1			
263	Keratitis phlyctænulosa	—	3	—	—	1	—	1	—	—	5	—	5			
264	ulcerosa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	6			
273	Iritis, iridocyclitis	—	—	2	—	1	—	1	—	—	4	1	5			
296	Myopia	—	—	—	—	—	—	1	—	2	3	—	3			
297	Hypermetropia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1			
298	Astigmatismus	1	—	—	—	—	—	—	1	1	3	—	3			
300	Andra ögonsjukdomar	—	3	3	1	—	—	2	—	1	10	1	11			
	Glaucoma	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2			
	XIX. Svulster.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
315	Sarcoma	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2			
316	Carcinoma	1	5	1	—	—	—	—	—	—	7	2	9			
319	Andra svulster	1	3	3	—	2	—	3	1	—	13	4	17			
329	Svulster till sin art ej bestämda eller bestämbara	—	2	1	—	1	—	2	1	1	8	1	9			
	XX. Andra sjukdomar.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
	Morbus Basedowii	—	1	—	—	—	—	1	—	—	2	—	2			
	XXI. Genom våld och olyckshändelse uppkomna skador samt akuta förgiftningar.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
327	Benbrott:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
	a. Enkelt benbrott	1	15	17	10	11	6	12	6	9	87	26	113			
	b. Komplicerat benbrott	—	—	1	—	4	1	2	—	—	8	7	16			

Nr	Sjukdomar	Officerare och vederlikar	Underofficerare och vederlikar	Manskap av										Summa sjuka	Daglönare	Summa summarum
				Flottan					Kustartilleriet							
				Stam			Värnpliktiga	Värnpliktiga								
				Hantverksavdeln.	Ekonomi- och Maskinavdeln.	Skeppsgösc-kåren		Stam	Värnpliktiga							
328	Ledvridning. Ledvrickning	7	16	23	4	13	26	25	37	38	189	55	244			
329	Bristning. Krossning	1	18	16	3	10	10	21	32	26	137	129	266			
330	Stick-, skär-, hugg-, skott- eller kross-sår	2	22	17	6	8	4	20	17	29	125	116	241			
331	Brännskada	—	1	2	—	9	—	1	3	5	21	15	36			
332	Kylskada	—	1	—	—	2	—	—	—	—	3	1	4			
333	Främmande kropp	—	1	2	—	—	—	3	—	2	8	9	17			
334	Andra skador	—	2	8	1	4	1	7	20	23	66	—	66			
335	Akut förgiftning	—	2	1	—	—	—	2	—	—	5	2	7			
													36			
	Morbus nullus.....	—	—	3	1	4	—	2	3	—	13	23	—			
	Simulatio	—	—	—	—	2	—	—	—	1	5	—	—			
	Observationspatienter	—	7	26	9	26	8	79	15	44	214	5	219			

BILAGA

Bil 3.

Undersökning av flottans stammans kaps tänder, utförd ombord under höstskolorna åren 1924 och 1925.

av

E. CARSTENS-JOHANNSEN

marinläkare av 1:a graden

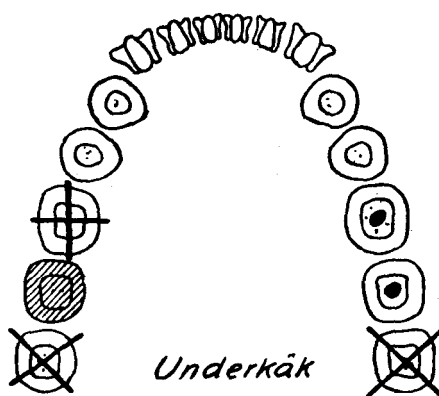
Undersökningarna hava utförts sålunda, att eventuella tanddefekter inritats å blanketter av nedanstående utseende.

Plomberad tand har utmärkts genom +, utdragen tand genom ×, irreparabel tand genom streckning, ihålig tand genom svart prick.

Komp. 3 m. Nr 15, Andersson. Ålder 19 år.

Anm.

Komp. 3 m. Nr 15, Andersson. Ålder 19 år.

Anm.

Undersökningen har utförts å cirka 1 500 man.

Av dessa hava endast c:a 1 000 man medtagits vid uträkningen. Detta på grund av det stora antalet undersökta inom åldersklasserna 19—21 år.

Undersökningen omfattar samtliga yrkesklasser och åldersklasser från 15—30 år.

Ett mindre antal underofficerare av 3:dje graden har även undersökts, detta för att erhålla en överblick över tandvårdsförhållandena inom de äldre åldersklasser, som dessa representera.

Av artillerimatroser hava 305 man undersökts.

Ålder år	Antal man	Ihåliga tänder	Utdragna tänder	Plom- berade tänder	Irrepa- rabla tänder	Stift- eller löständer
17	23	31	32	65	5	
18	64	112	89	145	46	
19	62	198	109	99	110	{ 2 stift- tänder.
20	46	138	87	37	86	
21	49	195	157	32	97	10 »
22	30	105	81	29	54	3 »
23	13	34	40	12	40	
24	7	15	28	5	17	
25—30	11	42	47	11	47	
Summa	305	870	670	435	502	

Skadade tänder i medeltal per man.

Ålder år	Ihåliga tänder	Utdragna tänder	Plomberade tänder	Irreparabla tänder
17	1.3	1.4	2.8	0.2
18	1.7	1.4	2.2	0.7
19	3.2	1.7	1.6	1.7
20	3.0	1.9	0.8	1.9
21	3.9	3.2	0.6	2.0
22	3.5	2.7	0.9	1.8
23	2.6	3.0	0.9	3.1
24	2.1	4.0	0.7	2.4
25—30	3.8	4.2	1.0	4.3

Av tabellerna framgår, att artillerimatrosernas tänder vid början av tjänstetiden äro väl i ordning, detta med sannolikhet beroende på tandvården under skeppsgossetiden. Under tjänstetiden försämrar tandvården. Antalet plomberade tänder sjunker för att vid 21-års åldern nå sitt lägsta värde och sedan ånyo sakta stiga. Antalet utdragna tänder stiger med tjänstetiden. Antalet ihåliga tänder är i jämt stigande till 21-års åldern, därefter sänkning. Antalet irreparabla tänder är i sakta stigande till 23-års åldern, därefter tillfällig sänkning.

Av signalmatroser hava 300 man undersökts.

Ålder år	Antal man	Ihåliga tänder	Utdragna tänder	Plom- berade tänder	Irrepa- rabla tänder	Stift- eller löständer
17	23	30	27	51	16	1 stifttand
18	31	58	47	70	32	1 »
19	42	76	86	96	69	5 löständer
20	71	180	116	135	138	3 stifttänder
21	48	110	100	90	112	8 löständer
22	30	52	70	57	88	8 »
23	29	47	69	53	94	7 »
24	12	26	41	14	23	5 »
25—30	14	18	52	31	30	
Summa	300	597	608	597	602	

Skadade tänder i medeltal per man.

Å l d e r å r	Ihåliga tänder	Utdragna tänder	Plomberade tänder	Irreparabla tänder
17	1·3	1·1	2·2	0·7
18	1·9	1·5	2·2	1·03
19	1·8	2·0	2·3	1·6
20	2·5	1·6	1·9	1·9
21	2·3	2·0	1·8	2·3
22	1·7	2·3	1·9	2·9
23	1·7	2·4	1·9	3·2
24	2·1	3·4	1·1	1·9
25—30	1·3	3·7	2·2	2·1

Av tabellerna framgår, att signalmatroserna är den yrkesklass, som har de bäst värdade tänderna. Antalet plomberade tänder håller sig tämligen jämt under hela tjänstetiden med undantag för en mindre sänkning vid 24-års åldern. Antalet utdragna tänder stiger under hela tjänstetiden, dock starkast vid 24-års åldern. Antalet irreparabla tänder stiger jämt till 23-års åldern, där en sänkning inträder. Antalet ihåliga tänder är under första åren i jämt stigande, tills det nått sin höjdpunkt vid 21-års åldern, då en minskning uppstår. En övergående stegring visar sig vid 24-års åldern.

Av äldre hava 300 man undersökts.

Å l d e r år	Antal man	Ihåliga tänder	Utdragna tänder	Plom- berade tänder	Irrepa- rabla tänder	Stift- eller löständer
17	18	40	15	7	35	
18	24	45	18	8	54	
19	31	79	31	21	67	
20	47	133	64	35	94	6 stiftänder
21	48	146	92	31	120	4 »
22	39	102	77	38	85	10 löständer
23	38	92	110	26	123	11 stiftänder
24	25	79	73	26	102	4 »
25—30	30	121	93	25	72	4 löständer
Summa	300	837	573	217	752	

Skadade tänder i medeltal per man.

Å l d e r å r	Ihåliga tänder	Utdragna tänder	Plomberade tänder	Irreparabla tänder
17	2·2	0·8	0·4	1·9
18	1·9	0·8	0·3	2·3
19	2·5	1·0	0·7	2·2
20	2·8	1·4	0·7	2·0
21	3·04	1·9	0·6	2·5
22	2·6	2·0	1·0	2·2
23	2·4	2·9	0·7	3·2
24	3·2	2·9	1·04	4·08
25—30	4·03	3·1	0·8	2·4

Av tabellerna framgår, att eldarna är den yrkesklass, som från början ha de sämsta tänderna, detta med sannolikhet beroende på att de till största delen utgöras av värvade, och de plomberingar, som finnas hos 17-åringarna, äro, enligt vad som utrönts, vanligen rester från skoltandvården. Antalet plomberade tänder är hos 17-åringarna ringa men ökas redan efter första tjänsteåret sakta ända till tjänstetidens slut. Antalet utdragna tänder är även ringa vid tjänstetidens början men stiger sedan starkt under hela tiden. Antalet irreparabla tänder är redan vid inträdet i tjänsten högre än hos någon annan yrkesklass, och är antalet av desamma i oavbrutet stigande till 24-års åldern, då en sänkning inträder. Antalet ihåliga tänder är även högt vid inträdet i tjänsten och stiger sedan jämt till 21-års åldern för att sedan falla något och vid 25-års åldern åter stiga. Hos denna yrkesklass är förekomsten av hela löstandsgarnityr rätt vanlig.

Av ekonomister och hantverkare hava 61 man undersökts.

Å l d e r å r	Antal man	Ihåliga tänder	Utdragna tänder	Plom- berade tänder	Irrepa- rabla tänder
19.....	8	28	10	6	9
20.....	10	24	21	18	22
21.....	13	45	27	7	17
22.....	8	13	18	9	31
23.....	6	13	17	8	12
24.....	7	22	16	17	12
25—30.....	9	31	14	5	51
Summa	61	176	123	70	154

Skadade tänder i medeltal per man.

Å l d e r å r	Ihåliga tänder	Utdragna tänder	Plomberade tänder	Irreparabla tänder
19.....	3.5	1.3	0.75	1.1
20.....	2.4	2.1	1.8	2.2
21.....	3.5	2.1	0.5	1.3
22.....	1.6	2.3	1.1	3.9
23.....	2.2	2.8	1.3	2
24.....	3.1	2.3	2.4	1.7
25—30.....	3.4	1.6	0.6	5.7

Av tabellerna framgår, att dessa yrkesklasser visa stora variationer och avvikelser gent emot övriga yrkesklasser, men torde detta bero på sammankopplingen: ekonomister och hantverkare. Ekonomisterna visa i stort samma typ som artillerimatroserna och hantverkarna samma som eldarna. Särskilt dåliga tänder hade dock i allmänhet kockarna. Antalet ihåliga tänder visar under 22:dra året en sänkning med åtföljande ökning av plomberade tänder, därefter ökas åter antalet ihåliga tänder. Antalet irreparabla tänder ökas starkt vid 22-års åldern. Antalet plomberade tänder visar först en ökning, sedan sjunker antalet vid 21-årsåldern för att därefter stiga till 25-års åldern. Antalet utdragna tänder ökas under tjänstetiden.

Av skeppsgossar hava 50 undersökts.

Å l d e r å r	Antal gossar	Ihåliga tänder	Utdragna tänder	Plom- berade tänder	Irrepa- rabla tänder
15.....	15	2	11	34	—
16.....	27	4	19	106	—
17.....	8	—	7	30	—
Summa	50	6	37	170	—

Skadade tänder i medeltal per gosse.

Å l d e r å r	Ihåliga tänder	Utdragna tänder	Plomberade tänder	Irreparabla tänder
15.....	0·13	0·7	2·3	—
16.....	0·15	0·7	3·9	—
17.....	—	0·9	3·8	—

Av tabellerna framgår, att tandvården vid skeppsgosseakären är synnerligen god. Irreparabla tänder finnas ej. Efter 2 års tjänstetid äro samtliga tänder hela. Plomberingarnas antal ökas under denna tid. Antalet utdragna tänder kan visserligen tyckas högt, men torde gossarna vid sitt inträde i kåren haft en del tänder, som varit för dåliga för plombering och som i stället utdragits.

Av underofficerare av 3:dje graden undersöktes 50 man. Dessas tänder voro synnerligen dåliga. Av undersökningen framgick, att 33 % av deras tänder voro skadade eller utdragna.

Totala antalet undersökta.

Å l d e r å r	Antal man	Ihåliga tänder	Utdragna tänder	Plom- berade tänder	Irrepa- rabla tänder
15.....	15	2	11	34	—
16.....	27	4	19	106	—
17.....	72	101	31	153	56
18.....	119	215	154	223	132
19.....	143	381	236	222	255
20.....	174	425	288	225	340
21.....	158	496	376	160	346
22.....	107	272	246	133	258
23.....	86	186	236	99	269
24.....	51	142	158	62	154
25—30.....	64	212	206	72	200
Summa	1 016	2 436	1 961	1 489	2 010

Av dessa tabeller framgår, att, efter det manskapet kommit in i 17-års åldern, börjas en under hela tjänstetiden fortgående försämring av deras tandgård. Antalet plomberade tänder minskas i stort sett under hela tjänstetiden, i stället för att det bort ökas. Antalet utdragna tänder ökas jämt efter 17-års åldern till 23-års åldern. Antalet irreparabla tänder, som ej förekomma förrän vid 17-års åldern, ökas även jämt till 21-års åldern. Antalet ihåliga tänder visar från 17-års åldern en jämn stegring upp till 21-års åldern, en stegring som kan följas inom alla

yrkesklasser. Efter 21-års åldern minskas antalet ihåliga tänder till 24-års åldern, efter vilken tid en ny stegring inträder. Orsaken till denna regelbundenhet torde dels sökas i att en mängd värvade med dåliga tänder då avgå, dels i att efter denna tid i allmänhet befordran till korpral är uppnådd med åtföljande bättre ekonomi, vilket gör, att privat tandläkare anlitas. Stegringen vid 25-års åldern är med sannolikhet beroende på att en stor del då ha familj och i och med det samma ej ha råd att ordna sin tandvård som förut.

Sammanfattning.

Av denna undersökning framgår, att tandvården vid flottan ej är tillfredsställande, utom vad som angår skeppsgossarna. Resultatet skulle säkerligen blivit ännu mera nedslående, om undersökningen utförts av fackman, enär nu endast grövre defekter upptäckts.

Att tandvården blir så dålig trots stationernas tandpolikliniker, synes bero på sjökommenderingarna. Av tabellerna framgår, att förfallet av tandgårdarna först börjar vid 17—18 års åldern, alltså då mannen börjar att ligga längre tider på fartyg.

Visserligen borde ju dock tandvården kunna vara bättre, enär en stor del kunde få sina tänder eftersedda under de stationära förläggningarna vid stationerna, men för detta lägger tjänsten ombord hinder. Väntetiden på polikliniken är lång, så en stor del av dagen går förlorad för övningar. Mannen drager sig för besväret att regelbundet gå i land. Följden blir oftast en endast påbörjad, ej avslutad behandling. Över 50 % av de irreparabla tänderna torde ha sitt ursprung i dylikt.

För att få en ordentlig tandvård till stånd, måste stammanskapet en gång årligen »tandmönstras», och böra därvid framför allt de sjökommenderades tänder efterses. Detta bör utföras av tandläkare. De, som då upptäckas hava dåliga tänder, böra efterhållas, så att defekterna repareras. Denna reparation bör om möjligt ske å stationernas polikliniker.

Ombord å kustflottan borde finnas åtminstone en värnpliktig tandläkare, till vilken under övningsperioderna förekommande fall kunde remitteras. Plats för dylik torde kunna beredas å något av Sverige-fartygen, där tandläkarens mottagning t. ex. kunde ordnas under fredstid å stridsförbandsplats eller i autoklavrum. En allmänare tandvårdande verksamhet kunde denne sedan utöva under skjutskolorna. Under dessa äro övningarna bestämda, så att utan svårighet en plan för tandläkarebesök kan uppgöras fartygsvis. Under denna tid kunde instrumentariet överflyttas till sjukstugan å Märsnarn.

Utom det rent personliga skälet för god tandvård kommer därtill tjänstens fördelar av en god dylik — i fredstid mindre sjukskrivningsprocent för magsjukdomar och ett bättre tillgodogörande av provianten, i krigstid kortare läkningstid för sårskador i ansiktet, då härigenom sårinfektionsrisken nedbringas.